

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Innehållsförteckning

1	Förord	8
2	Inledning	9
3	Projektets syfte	10
4	Projektnamn	11
5	Projektarbetsgruppen	11
6	Projektarbetstid	12
7	Bakgrund	13
8	Allmänt	13
9	Modell för projektutvärdering	14
10	Hantering av rapporten i övrigt	14
11	Projektgruppens ställningstaganden	15
12	Sammanfattning	16
13	Ekonomiska konsekvenser och samhällsvinster	18
14	Den anmälda brottsligheten under projekttiden	19
15	Brottsutsatta platser	20
16	Kommunen, Bilaga 1	20
16.1	Allmänt	20
16.2	Det lokala brottsförebyggande rådet, Bilaga 2	21
16.2.1	Uppnått resultat	21
16.3	Förankring av projektet	22
16.4	Trafiken	22
16.4.1	Köpingsvik	22
16.5	Förslag	22
16.5.1	Cykeltrafiken	22
16.6	Förslag	22
16.7	Trafiken till Öland	23
16.8	Förslag	23
16.9	Tillstånden att använda offentlig plats för saluföring av varor	23
16.10	Förslag	24
16.11	Städning och renhållning av offentlig plats i Borgholms kommun	24
16.12	Förslag	24
16.13	Alkoholutskänkningstillstånd	24

16.14	Förslag	25
17	Polisen	25
17.1	Allmänt	25
17.2	Förankring.....	26
17.3	Förslag, konstaterande.....	26
17.4	Polisstyrelsen.....	26
17.5	Polisens ledningsgrupp.....	27
17.6	Tillgänglighet och synlighet	27
17.7	Polisiär metodutveckling.....	28
17.8	Förslag	29
17.9	Planering, Bilaga 3.	29
17.10	Förslag	30
17.11	Personal	30
17.12	Genomförande	31
18	Kartläggning.....	31
18.1	Förslag	32
19	Åtgärder.....	33
20	Samverkansparter, Bilaga 4.....	33
20.1	Systembolaget.....	33
20.2	Ölands camping, Bilaga 5.....	34
20.3	Länsförsäkringar, Bilaga 6.....	34
20.4	Frikyrkan/Ekuemeni	35
20.5	Övriga samverkansparter	35
20.6	Parter som inte såg någon roll i projektet.....	36
21	Processutvärdering.....	36
22	Effektutvärdering.....	37
23	Information/Presskonferenser/Lokalpressen	37
23.1	Justitiedepartementet.....	37
23.2	Marknadsföring/Tidningsartiklar.....	37
23.3	TV/Radio	38
24	Polisens trygghetsmätning	38
24.1	Följande problemområden har konstaterats i Borgholms kommun.....	39
24.2	Utsatthet för brott, självrapportering	39
24.3	Oro att utsättas för brott.....	39

24.4	Polisens intresse för problem.....	39
25	Projektplanen	40
26	Ölands roots, reggae-festival.....	40
26.1	Utvärdering och förslag.....	41
27	Minska alkoholkonsumtionen bland unga i samband med skolavslutningen.....	41
27.1	Problembeskrivning.....	41
27.2	Åtgärdsförslag i projektplanen	41
27.3	Genomförda åtgärder.....	42
27.4	Utvärdering av genomförda åtgärder	43
27.5	Slutsatser och förslag	43
28	Minska all brottslighet i Köpingsvik under midsommar med fokus på våld och stölder.	44
28.1	Problembeskrivning.....	44
28.2	Åtgärdsförslag i projektplanen	45
28.3	Genomförda åtgärder.....	45
28.3.1	Kameraövervakning.....	46
28.3.2	Belysning, Bilaga 12.....	47
28.3.3	Arrester.....	48
28.3.4	Street church	48
28.3.5	Mottagande och identifiering.....	48
28.3.6	Campingarna	48
28.4	Utvärdering av genomförda åtgärder	49
28.4.1	Polistaktik.....	49
28.4.2	Lugna gatan	50
28.5	Slutsatser och förslag	50
28.6	Kvalitativa studier, Bilaga 7.	50
28.7	Kvantitativa studier	51
29	Minska stöld- och misshandelsbrotten på Strand hotell under hela sommaren.....	52
29.1	Problembeskrivning.....	52
29.2	Åtgärdsförslag i projektplanen	52
29.3	Utvärdering av genomförda åtgärder	53
29.3.1	Polisens arbete	53
29.4	Slutsatser och förslag	54
29.5	Förslag	54
30	Minska inbrott i bilar, Böda kronocamping med parkeringar	54

30.1	Problembeskrivning.....	54
30.2	Åtgärdsförslag i projektplanen	55
30.3	Utvärdering av genomförda åtgärder	55
30.3.1	Avgränsningar av befintliga parkeringar	55
30.3.2	Belysning.....	56
30.4	Slutsatser och förslag	56
31	Minska den anmälda brottsligheten i centrala Borgholm under perioden 21 juni - 12 aug. 2008. 56	
31.1	Problembeskrivning.....	56
31.2	Förslag till åtgärder i projektplanen	57
31.3	Utvärdering av genomförda åtgärder	58
31.3.1	Vykort, Bilaga 8.....	58
31.3.2	Polisen synlighet.....	58
31.3.3	Toaletter, Bilaga 9.....	58
31.3.4	Papperskorgar, Bilaga 9.....	58
31.3.5	Parkeringar och parkeringsövervakning, Bilaga 10.	58
31.3.6	Länsförsäkringar	59
31.3.7	Kameraövervakning av centrala Borgholm	59
31.3.8	Cykelstölder	59
31.3.9	Transporter.....	59
31.4	Slutsatser och förslag	59
32	Minska alkoholkonsumtionen under sommaren 2008, med fokus på unga människor.....	60
32.1	Problembeskrivning.....	60
32.2	Förslag till åtgärder i projektplanen, Bilaga 11.....	60
32.3	Utvärdering av genomförda åtgärder	60
32.3.1	Polisens övervakning	60
32.3.2	Systembolaget	61
32.3.3	Kronobergsmodellen	61
32.3.4	Öppen fritidsgård, Bilaga 11.....	61
32.4	Förslag	61
32.5	Slutsatser och förslag	62
33	Minska all brottslighet på Ölands campingplatser under sommaren 2008, midsommar hanteras särskilt. Bilaga 5.....	62
33.1	Problembeskrivning.....	62
33.2	Åtgärdsförslag i projektplanen	62

33.3	Utvärdering av genomförda åtgärder	63
33.4	Camping Öland, Bilaga 5.....	63
34	Öka tryggheten på hela Öland under sommaren 2008.....	64
34.1	Problembeskrivning.....	64
34.2	Förslag till åtgärder i projektplanen	64
34.3	Utvärdering av genomförda åtgärder	65
34.4	Förslag	66
35	Minska all brottslighet i samband med skolstarten i augusti 2008, med fokus på alkohol bland unga. 66	
35.1	Problembeskrivning.....	66
35.2	Förslag till åtgärder i projektplanen	66
36	Minska all brottslighet på Öland under sommaren 2008.	67
36.1	Problembeskrivning.....	67
36.2	Utvärdering av åtgärdsförslagen i projektplanen	67
36.3	Brottsutvecklingen på hela Öland sommaren 2008, i jämförelse med 2007, v 23-v33, Bilaga 13. 68	
36.4	Brottsutvecklingen i Mörbylånga kommun, sommaren 2008 i jämförelse med 2007, vecka 23-33. Bilaga 14.	68
36.5	Brottsutvecklingen i Borgholms kommun, sommaren 2008 i jämförelse med 2007, vecka 23-33. Bilaga 15.	69
36.6	Analys av den totalt anmälda brottsligheten den 1 juni-31 aug. 2008 i jämförelse med 2007, på hela Öland. Bilaga 16-21.....	70
36.6.1	Misshandelsbrotten.....	70
36.7	Förslag	72
36.7.1	Brotten mot frid och frihet.....	74
36.7.2	Sexualbrotten	74
36.8	Förslag	74
36.8.1	Stöldbrotten	75
36.9	Förslag	75
36.9.1	Bedrägeribrotten.....	75
36.10	Förslag	75
36.10.1	Skadegörelsebrotten	75
36.11	Förslag	76
36.12	Brotten mot det offentliga	76
36.13	Förslag	77

36.14	Narkotikabrotten.....	77
36.15	Förslag	77
36.16	Skäligen misstänkta	77
36.17	Ekonomisk brottslighet.....	78
37	Minska all brottslighet på restaurangerna i Borgholm och övriga Öland under sommaren 2008.	78
37.1	Problembeskrivning.....	78
37.1.1	Förslag till åtgärder i projektplanen	79
37.1.2	Utvärdering av genomförda åtgärder	79
37.2	Slutsatser och förslag	79
38	Särskild brottslighet.....	79
38.1	Förslag till åtgärder.....	80
39	Bilagor.....	80
40	Referenslitteratur.....	82

Projektarbetsgruppen överlämnar rapporten i föreliggande skick till brottförebyggande rådet den 15 november 2008. Polismyndigheten och kommunen erhåller rapporten under första delen av vecka 46.

Borgholm den 6 november 2008.

Christina Ateva

Asta Ivarsson

Bo Johansson

Anette Axelsson

Agneta Heimonen

Kai Lindelöf

Leif Larsson

1 Förord

Det här projektet har tillkommit p.g.a. att Borgholms kommun ställde krav på att polismyndigheten bättre skulle prioritera polisresurserna i kommunen på ett tydligare sätt främst under sommarperioden och inför sommaren 2008. Polismyndigheten har varit lyhörd i den framställningen och tagit initiativ till det arbete som presenteras i denna utvärdering.

En bidragsansökan lämnades till brottsförebyggande rådet som bedömde projektet som lovande i den meningen att de såg en potential i att kunna förebygga brott och vinna nya erfarenheter i det brottsförebyggande arbetet generellt varför ett projektbidrag beviljades.

En arbetsgrupp utsågs och fastställdes i september 2007, arbetsgruppens sammansättning medförde att många initiativ till åtgärder kunde genomföras på bred front, vilket väl beskrivs i detta dokument.

Samarbetet och samverkan i projektet kan till stora delar jämföras med det upplägg som nu genomförs på flera orter i Sverige där kommun och polis mera strukturerat samverkar och beslutar om riktade åtgärder. Det är viktigt att en samverkan mellan kommun och polis inte blir en isolerad företeelse för den arbetsgrupp som arbetar med just samverkan och de aktuella frågorna.

De konkreta slutsatserna och förslagen till åtgärder i denna utvärdering måste göras operativa och användas i verksamheten, och åtgärderna bör genomföras så snart det är möjligt och redan under projekttiden om det finns möjlighet.

Det här projektet visar tydligt att brottslighet kan påverkas med mycket små medel under förutsättning att det finns en vilja att agera mot de omständigheter som medför att brottslighet uppstår.

Grunden för att lyckas finns i den information och kunskap som kan inhämtas i de miljöer där brotten uppstår, i dessa miljöer finns människorna som är kunskapsbärare som både kan informera och informeras för att förändra de situationer som skapar brottslighet.

I de kriminogena miljöerna finns också annan information att hämta för att förändra hela den bild som kan generera brott.

Dessa faktorer har varit centrala i projektet och de har också lett till det mycket positiva resultatet. Hur väl detta arbete lyckas generellt kan utläsas i vilken omfattning man lyckas motivera och engagera människorna, vilket till stora delar beskrivs i utvärderingen.

Projektarbetsgruppen upplever att det arbete som utförts har medfört många positiva effekter för både ungdomar och vuxna i kommunen och på Öland i stort, den genomförda trygghetsmätningen styrker också denna uppfattning.

Projektarbetsgruppen anser vidare att denna utvärdering är en bra grund för en utvecklad samverkan mellan polisen, kommunen och övriga parter men också en hjälp för att engagera andra myndigheter.

Det är också viktigt att framhålla det utmärkta samarbete som historiskt har funnits och som fortfarande finns mellan polisen och kommunen lokalt och att denna samverkan hela tiden utvecklas, arbetsgruppen konstaterar med glädje att detta projekt har varit en del av den utvecklingen men också skapat goda förutsättningar för att utvecklingen fortsätter i en mycket givande och konstruktiv anda.

Det är vidare viktigt och betydelsefullt att peka på den mycket positiva atmosfär som genomsyrat hela arbetet i arbetsgruppen men också det positiva bemötandet som funnits hos alla parter som varit delaktiga. Projektarbetsgruppen riktar ett stort tack till alla.

2 Inledning

Kalmar län är ett sommarlän, vilket innebär att ett stort antal semestrande människor varje dag gästar länet under främst sommaren, de allra flesta gästar länet för att koppla av och njuta av ledigheten, i kombination med detta finns alltid personer som har andra syften, t.ex. att utnyttja den avslappnade och okontrollerade atmosfären genom att begå brott mot turisterna.

I länet är Öland en av de delar som är mest eftertraktade under semesterperioden och Borgholm är den kommun som har en av de största besöksfrekvenserna av turister sett till vissa tider och över hela sommaren, detta medför påfrestningar som till en del kan hänföras till brottslighet.

Detta projekt startades efter ett initiativ vid polismyndigheten i Kalmar län där gjorda kartläggningar och uppföljningar visade att det fanns ett behov av riktade och fokuserade åtgärder i samband med midsommar och semesterperioden på Öland. I samband med detta framfördes också kritik från Borgholms kommun mot polisen och polisens prioriteringar i samband med planeringen och genomförandet av sommaren 2007.

Polismyndigheten presenterade för kommunen redan i slutet av augusti 2007 hur sommaren 2008 skulle kunna förberedas. I det underlag som presenterades föreslogs att en arbetsgrupp skulle utses med representanter från polisen och kommunen för att förbättra förutsättningarna för samverkan och uppnå de förväntningar och krav som kommunen tidigare ställt på polisen.

Polisen presenterade också vid detta tillfälle ett förslag till att söka ett projektbidrag från BRÅ för att projektet skulle kunna genomföras utifrån en vetenskaplig ansats och kända empiriska metoder och kunskaper i övrigt.

Genom ansökan till BRÅ skapas också goda möjligheter att genomföra en utvärdering som skulle kunna skapa en bild av hur en strukturerad samverkan mellan kommun och polis ger förbättrade möjligheter att öka tryggheten och förebygga brott.

Samverkan skall också ge svar på om en konkret problembild kan påverkas, i detta fall sommarbrottsligheten i Borgholm.

Projektet kan sägas utgöra en pilotstudie i den meningen att insatser genomförs i ett totalperspektiv och ett stort antal samverkansparter involveras både som sakägare, organisationer och allmänhet men också att det genomförs under den period då människor har semester vilket kan medföra svårigheter i kontinuiteten.

I första hand avser projektet att rikta insatser mot de stora brottsgrupperna/fokusområdena för att därmed möjliggöra en påverkan på den totala brottsbilden, och därmed uppnå en förhöjd upplevelse av trygghet och minskad brottslighet.

Projektarbetsgruppen gjorde tidigt den bedömningen att det vid ett positivt utfall av projektet skulle kunna användas på andra orter med liknande förutsättningar. Ett flertal semesterorter i Sverige har samma problemstruktur under midsommar och de frekventa sommarveckorna.

Projektet kan sägas ha ett projekts alla förutsättningar, avgränsning i tid, avgränsning geografiskt och teoretiska kompetenser som möjliggör att åtgärder genomförs med den kända forskningen som grund. Dessutom har projektet haft fördelen av att det funnits engagerade och intresserade samverkansparter även vid sidan av kommunen och polisen.

3 Projektets syfte

Projektets huvudsyfte har varit att påverka den totala problembilden, minska den totala brottsligheten och öka den upplevda tryggheten och minska antalet brottsoffer under sommaren 2008 i förhållande till sommaren 2007 på hela Öland, fokus har dock varit riktat mot att i första hand påverka i Borgholms kommun där mer än tre fjärdedelar av brottsligheten registrerats under 2007 men också över tid.

De genomförda åtgärderna har haft ett fokuserat syfte mot 11 st. specifika problem som bedömts som angelägna att påverka för att uppnå huvudsyftet.

I övrigt har en allmän informationsspridning, kontaktsskapande och ett lokalt engagemang haft till syfte att leda till en påverkan som upplevs vänlig, omhändertagande och ansvarstagande, från kommunens, polisens och allmänhetens sida, vilket också syftat till att påverka de tillfälliga besökarna i positiv riktning.

4 Projektnamn

Projektets namn uttrycker en anda och ambition, som i sig är ouppnåelig, men som ska sprida en positivism och motivera människor att vara delaktiga, men också öka förståelsen för att man som enskild både har ett ansvar att själv vidta åtgärder för att inte utsättas för brott, likväl som att hjälpa till så att andra inte utsätts.

”Alla har ett ansvar att genomföra åtgärder som leder till att det utopiska idealsamhället kommer närmare, dessutom är det angeläget att så många som möjligt är delaktiga i den processen utifrån sina egna förutsättningar!”

Detta synsätt kan också sägas utgå från demokratins grundvärden och hörnpelare, varför arbetsgruppen också har sett projektet som ett demokratiprojekt.

5 Projektarbetsgruppen

Poliskommissarie Leif Larsson utsågs att leda projektet för polismyndighetens räkning och polismyndigheten ansvarade för ansökan och underlag, ansökan skrevs sedan under av polismyndigheten och kommunalrådet Lisbeth Lennartsson.

Projektet har sin utgångspunkt i ett dokumenterat behov av riktade åtgärder mot den brottslighet som uppstår under semesterperioden på Öland, men också ett uttalat ansvar att lyfta fram och påverka ungdomars alkoholkonsumtion under olika tider under sommaren.

Sammansättningen av arbetsgruppen och de olika medverkandens funktioner och roller har också mycket stor betydelse för framgång och möjligheter i arbetet, vilket framhålls särskilt.

Det är också viktigt att gruppen anpassas till det som skall påverkas vilket innebär att de medverkandes roller kan variera för att anpassas till det som skall påverkas.

I arbetsgruppen har följande personer ingått:

Kommunens ordförande i LBR:	Christina Ateva
Ordförande i socialnämnden:	Asta Ivarsson
Fältsekreterare:	Anette Axelsson
Fritidsgårdssamordnare:	Agneta Heimonen
Polisinspektör:	Kai Lindelöf
Sekreterare:	Kristina Nilsson
Alkoholhandläggare:	Bo Johansson
Projektledare:	Leif Larsson

6 Projektarbetstid

För att få en bild av projektets omfattning är det viktigt att beskriva i vilken omfattning varje deltagare har avsatt tid från sin ordinarie verksamhet för planering och genomförande av projektet. Det är också viktigt att notera att alla deltagare i projektet under tiden utfört sina ordinarie arbetsuppgifter förutom tjänstemännen inom polisen som i större omfattning fokuserat på projektet under genomförande fasen.

Projektledare: Leif Larsson, ca 80 % av ordinarie arbetstid under perioden nov. 2007-juni 2008. Och under juli och aug. 2008 100 %. 1120 timmar planeringstid och 400 timmar genomförandetid, utvärderingstiden prognostiseras till 350 timmar. Detta motsvarar drygt en årsarbetstid. Totalt 1870 timmar.

Fältsekreterare Anette Axelsson har avsatt 130 timmar arbetstid för planering och genomförande av projektet.

Polisinspektör Kai Lindelöf har avsatt 500 timmar för planering och genomförande, i detta ingår genomförandedelen som under 8 veckor i sin helhet ägnats till projektet.

Alkoholhandläggare Bo Johansson har genomfört utbildning i ansvarsfull alkoholservice under 4 dagar och anordnat ett flertal restaurangkontroller under sommaren tillsammans med planeringen har den sammanlagda tiden uppgått till 150 timmar.

Fritidsgårdssamordnare Agneta Heimonen har avsatt 280 timmar för planering och genomförande.

Ordförande i BRÅ och arbetsgruppen Christina Ateva har ansvarat för ledningen av arbetet i arbetsgruppen, planering, genomförande och utvärdering 200 timmar.

Ordförande i socialnämnden Asta Ivarsson har inom ramen för projektet avsatt 150 timmar för planering, genomförande och utvärdering.

Sekreterare Kristina Nilsson har varit sekreterare under projektarbetet sedan januari 2008 och avsatt 100 timmar.

Den sammanlagda tidsåtgången 3380 timmar för samtliga, polisen svarar för 2370 timmar och kommunen för 1010 timmar.

Slutsatsen av detta är att det behövs en konkret och aktiv medverkan från polisen för att ett projekt av denna karaktär skall kunna genomföras, men att kommunens medverkan är central och helt avgörande för möjligheten till genomförande, påverkan och framgång. En stor del av de tankar och idéer som väcks i ett projektarbete av denna karaktär har ofta direkt knytning till kommunens verksamhet och kommunala beslut.

Vid denna redovisning kan också beskrivas hur många timmar den särskilda insatsen har utfört på Öland under veckorna 28 och 29, i en schablonberäkning genomförde 8 polismän

80 timmars arbete under dessa veckor, vilket kan hänföras till projektarbetet i sin helhet. Summan för denna insats är 640 timmar dessutom medförde insatsen ca 40 timmar övertid.

7 Bakgrund

Polisen har enligt kommunens uppfattning inte prioriterat sina resurser i tillräcklig omfattning för att stävja den problembild som finns på Öland under sommarperioden. Polismyndigheten och kommunen kan sägas haft olika uppfattningar om hur polisens resurser prioriterats under sommaren 2007 och också om det funnits tillräckliga polisresurser på Öland likväl om polisen har angripit de befintliga problembilderna.

Arbetsgruppen konstaterar att den enda möjligheten att påverka kommunala problembilder är att ha lokalt förankrade polisresurser som har den lokala kunskapen om människorna och problemen, liksom förankringen och förtroendet hos befolkningen, vilket också skapar motivation och ansvarskänsla hos den enskilde polismannen. Arbetsgruppen vill med kraft poängtera att ett annat synsätt saknar förankring i den tillämpade forskningen.

Utgångspunkten för projektet var att det skulle ske en polisiär resursförstärkning under projekttiden, och den förstärkningen skulle också få den lokala förankringen under kartläggningsfasen, vilket också var bakgrunden för genomförandet och polismyndighetens uppfattning i ett inledningskede.

Av olika anledningar uteblev kartläggningsresursen, vilket medförde att kartläggningen inte kunde genomföras i sin helhet, och med stor säkerhet har detta också påverkat resultatet negativt samtidigt som flera planerade åtgärder inte kunde genomföras.

Den framträdande orsaken var att andra verksamheter inom polisen prioriterades högre samtidigt som det pågick en omorganisation som försvårade för annan verksamhet än den ordinarie.

8 Allmänt

Projektet har bedrivit sin verksamhet genom 24 planlagda och protokollförda möten under tiden september 2007 till juni 2008, därefter har genomförandefasen startat och parallellt med genomförandet pågick en kontinuerlig inhämtning av information tillsammans med dokumentation inför utvärderingsprocessen.

Det konkreta projektarbetet har påverkats negativt under sommaren då projektledaren tillsammans med projektarbetet också deltagit i det ordinarie polisarbetet, vilket medfört att en del av de planerade åtgärderna inte kunnat utföras fullt ut

I denna utvärdering kommer de personer som på olika sätt påverkat utfallet av projektet anges med funktion inom respektive organisation. De som anges betraktas också som nyckelpersoner för projektets utfall och resultat.

Dessa personer är nyckelpersoner i sina respektive organisationer och har under projekttiden informerats fortlöpande och också getts möjlighet att lämna synpunkter på utvecklingen.

9 Modell för projektutvärdering

Under hela projektplaneringen och genomförandet har alla dokument som upprättats samlats för att ge en bra grund för utvärderingen och utvärderingsarbetet. Grunden för utvärderingen har upprättats av projektledaren under perioden 1 september-12 oktober.

Den 13 oktober genomförde projektgruppen en hel dags arbete för en genomgång av utkastet i syfte att i gruppen förankra gjorda ställningstaganden och förändra utvärderingen så att den i alla delar kan accepteras av gruppens medlemmar. Då ett utkast inte kunde presenteras före den 13 oktober fick var och en sitt exemplar vid mötet.

Efter genomgång och förändringar den 13 oktober fick var och en ytterligare två veckor för att fördjupa kunskapen om innehållet och lämna ytterligare förslag till förändringar till projektledaren. Under vecka 45 fastställs projektutvärderingen och skrivs under av varje deltagare.

Vid detta tillfälle fastställs också budgetutfallet, om detta är möjligt p.g.a. eftersläpande fakturor. Projektrapporten lämnas sedan till Brottsförebyggande rådet under vecka 46, senast den 14 nov. 2008.

10 Hantering av rapporten i övrigt

Projektgruppen anser att projektrapporten är upprättad i samverkan mellan Borgholms kommun och Polismyndigheten i Kalmar län, men då den överlämnats till BRÅ är det fritt för BRÅ att hantera den på det sätt som myndigheten bedömer. Fram till att rapporten överlämnats till BRÅ beslutar gruppen hur den skall distribueras.

Arbetsgruppen har vidare den uppfattningen att vem som helst i gruppen fortlöpande kan använda innehållet och presentera det på det sätt som vid varje tillfälle bedöms lämpligt.

Rapporten presenteras för kommunledningen och polismyndigheten under tisdagen vecka 46. En kortare fördragning kommer att göras för fullmäktige i Borgholm den 27 okt. 2008.

En presskonferens genomförs onsdagen den 12 november 2008.

Arbetsgruppen anser det är angeläget att respektive organisation så snart det är möjligt analyserar vilka förslag och åtgärder som är möjliga att genomföra enskilt och tillsammans.

I övrigt kommer rapporten att sändas till följande instanser:

- Justitiedepartementet

- Rikspolisstyrelsen
- Skydd och säkerhet
- Aktuell säkerhet
- Svensk Polis
- Kommunförbundet
- Länsstyrelsen
- Skatteverket
- Regionförbundet
- Länsförsäkringar
- Ölands försäkringsbolag

Rapporten kommer dessutom att lämnas till de som deltagit konkret i projektet.

11 Projektgruppens ställningstaganden

Utvärderingsprocessen enligt ovan har genomförts på det planerade sättet, ingående och fördjupade diskussioner har förts inom flera sakområden, inte minst inom de områden där kritik riktas från projektet mot olika företeelser och mot myndigheter och organisationer.

Inom flera områden i utvärderingen riktas synpunkter och kritik mot hur olika omständigheter har hanterats inom t.ex. restaurangnäringen.

Vidare framförs uppfattningar som kan betraktas som kritik mot främst polisen, i olika delar och avseenden finns påpekanden som berör kommunen.

Projektutvärderingen skall kunna användas i olika delar i den framtida planeringsverksamheten inför t.ex. sommaren 2009 inom kommunen, polisen och övriga intressenter. I de delar där kritik eller synpunkter framförs skall detta uppfattas som att projektet pekar på att förändringar och förbättringar behöver genomföras.

Utvärderingen har anpassats, utformats och formulerats på ett sätt som har gjort det möjligt för alla i gruppen att till alla delar stå bakom rapporten. Arbetsgruppen är enig i de ställningstaganden som görs.

12 Sammanfattning

Projektgruppen gör bedömningen att det uppnådda resultatet ska betraktas som mycket gott, en minskning av den anmälda brottsligheten har skett, den upplevda tryggheten har ökat och färre enskilda människor har utsatts för brott.

Den upplevda tryggheten är det högsta värdet som uppmätts vid motsvarande undersökningar i hela Sverige under 2008.

Vidare konstateras därmed att det som avsågs med projektet också har uppnåtts och att flera av de åtgärder som riktats mot specifika problem medfört att dessa minskat i avsevärd omfattning eller upphört helt.

Projektgruppen vill också peka på att innehållet i denna utvärdering ger mycket stora möjligheter att fortsättningsvis och redan inför nästa sommar fortsätta arbetet med att utveckla metoder och genomföra åtgärder i enlighet med de förslag som presenteras i detta dokument.

Polisorganisationens regleringsbrev ställer krav på att polismyndigheterna skall minska brottsligheten och öka tryggheten men också minska antalet brottsoffer, i alla dessa delar har projektet uppnått statsmakternas huvudmål.

Utifrån den resursplanering som gjordes inom polisen var avsikten att ytterligare fyra polismän skulle delta i projektet, denna resurs blev aldrig tillgänglig därmed har projektet genomförts med en mycket begränsad polisiär resurs, vilket pekas på särskilt i förhållande till det resultat som uppnåtts.

Inom varje fokusområde nedan värderas hur väl den vidtagna åtgärden medfört någon effekt på det förväntade eller om den eventuella förändringen kan hänföras till slumpmässiga variabler.

Ett stort antal av de åtgärder som på ett tidigt stadium planerades har av olika anledningar inte kunnat genomföras, vilket beskrivs under varje område.

Svårigheter har funnits att få flera aktörer att vara aktiva i arbetet med att genomföra åtgärder för att inte utsättas för brott, en viktig och framträdande faktor i detta sammanhang är de ekonomiska investeringarna i förhållande till den beräknade och kalkylerade vinsten. En stor del av den verksamhet som bedrivs på Öland har liksom all annan företagsverksamhet ett överordnat syfte att inbringa så stora vinster som möjligt.

Den verkligheten kan sägas vara mera framträdande på Öland under sommaren då verksamheten till stor del skall finansiera övriga året, men också att det är ett stort antal företag som endast bedriver sin verksamhet under sommaren.

I detta sammanhang kan det i vart fall för vissa företagare framstå som mindre betydelsefullt att satsa på det brottsförebyggande.

Projektets utformning, kartläggning, genomförande och utfall ger en god och bra information om hur projekt av liknande karaktär kan anpassas till en problemstruktur när det gäller kartläggning, process och utvärdering. Se vidare utfall och utfallsanalys.

Planeringen och genomförandet har utförts i mycket stor konsensus i arbetsgruppen där alla synpunkter och idéer har varit möjliga att beakta och värdera ur de perspektiv som varit kända vid tillfället.

Projektgruppens sammansättning och arbete har förbättrat samarbetet mellan Borgholms kommun och polismyndigheten.

Det lokala brottsförebyggande rådet har fått en nystart som varit positiv och kommer att leda till en utveckling som i framtiden med stor sannolikhet kommer att påverka brottsligheten i positiv riktning.

Det tilldelade projektbidraget har till alla delar möjliggjort att åtgärder har kunnat genomföras som aldrig annars ens kunnat föras på tal, men också att kreativa idéer i alla lägen har varit möjliga att diskutera och analysera, vilket inte varit möjligt om de ekonomiska förutsättningarna saknats.

Projektbidraget har också använts till en kompetensutveckling för arbetsgruppen där ambitionen varit att delta i de konferenser som haft ett budskap som direkt riktar sig till ett lokalt förebyggande arbete som i nutid och framtid förbättrar möjligheterna att utveckla kommunens förebyggande verksamhet för barn, ungdomar och vuxna innevånare i samverkan med främst polisen.

Projektgruppen gör vidare den bedömningen att motsvarande projekt kan/borde/ska genomföras där koncentrerade och avgränsade problembilder finns och att riktade åtgärder alltid ger positiva effekter under förutsättning att de genomförs med empirisk kunskap som grund.

Ett annat konstaterande är att projekt är mycket svåra att genomföra under sommartid då de flesta vill ha sin sommarledighet.

Konsekvensen av detta blir alltför ofta bristande kontinuitet i genomförandeprocessen i detta projekt har projektledaren arbetat under hela genomförandefasen, vilket medfört att god kontinuitet har funnits och samverkanskontakterna har upprätthållits under hela perioden.

Effekten av riktade åtgärder varierar i förhållande till karaktär av problem och åtgärd, vilket medför att en viss åtgärd kan få olika effekter vid olika tidpunkter och i förändrade contexter trots att åtgärden i förväg målanalyserats och bedömts vara relevant.

Följande förutsättningar bör vara uppfyllda för att ett projekt av motsvarande karaktär ska kunna genomföras och ha en möjlighet att uppnå förväntat resultat:

- En projektledare med avdelad tid gärna 100 %.
- En för uppdraget anpassad delegation, bör vara tydliggjord i ett skriftligt beslut.
- Ett i den egna organisationen förankrat uppdrag.
- Beslutade personalresurser får i normalfallet inte minskas och projektet ska ha en hög prioritet i förhållande till andra behov.
- Ett uttalat ansvar bör finnas i varje deltagande organisation att fortlöpande ta del av det som kommer fram i projektarbetet för att tillgodogöra sig detta i den ordinarie verksamheten.
- En budget för att bedriva arbetet, personalkostnaderna bör hanteras inom den ordinarie verksamheten för alla projektdeltagare.
- Ett kontrakt upprättas mellan kommun och polis vad avser projektet, men också hur projektutvärderingen och förslagen skall användas inför framtiden.
- Kontrakt eller samverkansavtal kan också upprättas mellan övriga parter som deltar i projektet.
- En budgetförberedelse i den ordinarie verksamheten för att förslag skall kunna aktualiseras som har ett långtgående syfte och som inte skall finansieras inom projektramen.

I sammanfattningen finns skäl att nämna några områden som kan bli föremål för ändrade inriktningar inför 2009. Det första är att beakta midsommarfirandets start, årets helg startade redan tidig torsdag och medförde också tidigt ett polisiärt problem.

Det andra är den förändring som sker på norra Öland och främst i Byxelkrok, det är inför 2009 sannolikt att den positiva utvecklingen fortsätter, vilket kräver en daglig polisiär närvaro för att i första hand förebygga brott och i alla delar öka polisens tillgänglighet.

13 Ekonomiska konsekvenser och samhällsvinster

Utfallet av den anmälda brottsligheten visar att projektet har haft framgång när det gäller den anmälda brottsligheten men även andra positiva effekter har uppnåtts, vilka beskrivs särskilt under respektive fokusområde.

Projektet har utifrån ett samhällsperspektiv varit lönsamt, projektbidraget bestod av 165 000 SEK, och kostnaderna för de brott som inte inträffat kan med stor säkerhet i vart fall värderas till minst några miljoner i ett nettovärde. Detta är en beräkning och bedömning som i detta sammanhang inte konkretiseras med någon matematisk uträkning

I bedömningen värderas olika brott i förhållande till samhällskostnaderna, ett misshandelsbrott som inte inträffar är en vinst för samhället på 177 000.

Antalet våldsbrott har dock ökat vilket i sig därmed inte kan anses vara en besparing, men i jämförelse med övriga länet har våldsbrotten på Öland ökat med 10 % medan övriga länet visar en ökning med 13 % under perioden.

I den jämförelsen är misshandelsbrotten färre i förhållande vad de annars skulle varit om projektet inte genomförts, det är rimligt och sannolikt att dra den slutsatsen, det är svårt att finna argument som talar för att den slutsatsen är felaktig.

Men den totala minskningen på 132 brott är en direkt samhällsvinst som därmed inte belastar samhällsekonomin och 132 personer färre har inte blivit brottsoffer vilket i alla lägen är en stor vinst för samhället och den enskilde.

14 Den anmälda brottsligheten under projektiden

Det matematiska utfallet av projektet beskriver till stora delar den effekt som uppnåtts och hur den totala problembilden har påverkats.

Antalet brottsanmälningar har minskat med 132 st. under den aktuella perioden 1 juni till den 31 augusti i jämförelse mellan 2007 och 2008, vilket motsvarar en minskning med 14 %. I övriga länet har brottsligheten varit oförändrad under samma period.

Vid de gjorda jämförelserna har RAR-systemet används och brottskoderna 0301-9899, vilket innebär att förlustanmälningarna inte finns med men en del andra händelser som inte är brott ryms inom denna ram. BRÅ:s statistik är inte tillämplig vid denna utvärdering då värdena för 2007 i nuläget inte är jämförbara med värdena för 2008, vilka fortfarande är preliminära och därmed oanvändbara i jämförelseperspektivet.

Vid den gjorda analysen av detta görs bedömningen att dessa händelser inte varierar i betydande omfattning mellan åren 2007-2008. Områdeskoden som används är 0103.

Perioden som jämförts är 1 juni-31 aug. 2007 och 2008.

Följande antal registrerade brott noteras: 2007 = 956 st., 2008 = 824 st. Vilket är minus 132 brottsanmälningar, detta innebär en minskning med 14 % övriga länet har under samma tid en oförändrad brottsbild jämförd på samma sätt och med utfallet från Öland borträknat.

Vid en prognostiserad brottsutveckling med hjälp av LUPP, lokal uppföljnings- och prognos process inför 2008 visar den på en plus och minus siffra på ca 50 brott i förhållande till 956.

Utfallet understiger därmed kraftigt det prognostiserats, vilket också visar att det förväntade har påverkats i positiv riktning och i den delen kan också projektets åtgärder anses haft en påverkan, både enskilt och tillsammans. Inte heller kan det positiva utfallet hänföras till slumpmässiga omständigheter.

Utfallet måste i ett jämförelseperspektiv anses vara mycket positivt, huruvida utfallet i sin helhet eller delvis kan appliceras på de genomförda åtgärderna analyseras särskilt på olika platser i denna utvärdering. En generell bedömning och uppfattning är att alla problembilder kan påverkas med riktade åtgärder.

15 Brott utsatta platser

I den genomförda utvärderingen kvarstår i det närmaste alla tidigare frekventa brottsplatser på Öland och ingen ny har tillkommit vilket därmed visar att den minskade brottsligheten inte har flyttat på sig eller tagit andra vägar, överflyttningseffekter har därmed inte i någon del kunnat konstateras.

Inför 2009 kan kartläggning och utvärdering användas i alla delar, men ny analys bör genomföras då det gäller de olika brottskategorierna. Följande platser framträder i nämnd ordning som de mest brott utsatta:

1. Strand Hotell, Borgholm
2. Grönhags camping, Köpingsvik
3. Sandbergens festplats, Öland roots-festivalen
4. Lundegårds camping
5. Böda sand, camping
6. Byxelkrok, den samlade bilden från samtliga krogar
7. Övriga campingar i Köpingsvik
8. Övriga restauranger i Borgholm

16 Kommunen, Bilaga 1

16.1 Allmänt

Kommunens intresse och engagemang medförde att projektet tidigt fick en bra start och redan under början av september 2007 inleddes det formella arbetet med planering av möten och uppstart av projektet.

Efter några möten beslutades att arbetsgruppen skulle ha status av ett lokalt brottsförebyggande råd, vilket också ledde till att beslut fattades inom den kommunala förvaltningen.

Där projektledaren från polisen utsågs att vara medverkande i det lokala rådet under projekttiden och fram till att projektet slutredovisats till BRÅ.

16.2 Det lokala brottsförebyggande rådet, Bilaga 2

LBR som det från och med nu förkortas fick under hösten en lokal status inom kommunens organisation och kan anses jämställt med de rådgivande organ som i övrigt vägleder fullmäktige och andra beslutande församlingar i kommunen mot medborgarnas behov.

LBR fick inledningsvis också delvis en struktur som medför att remisser också skall kunna besvaras av rådet. Nystarten av rådet kan i sin helhet hänföras till projektet och det projektbidrag som erhöles från BRÅ. Det fortsatta arbetet inom LBR har startat och tankar inför framtiden bearbetas i nuläget. Ordföranden i rådet har en stark politisk förankring och är ledamot i kommunstyrelse, fullmäktige och representerar det ledande partiet och nyligen tillträtt som ordf. i utbildningsnämnden.

Denna utvärdering och arbetet i stort visar tydligt att det ligger ett stort ansvar hos den som leder det LBR. Det krävs en mycket intresserad person som har en stark politisk ställning och som har det engagemang som krävs för att driva de specifika frågor som ryms inom rådets område.

Till vissa delar berör rådets verksamhet flera andra kommunfunktioners verksamhet inte minst då det gäller unga kommuninnevånare både vad avser skolmiljö, droger och andra störningar i uppväxtmiljön, men också konkreta frågor som bebyggelseplanering och annan struktur i det kommunala offentliga rummet.

Ett väl fungerande LBR leder till stora positiva effekter för att motverka negativa tendenser i samhällsutvecklingen hos unga och att dessa som individer tidigt blir en del av det etablerade samhället.

Initiativ till åtgärder i samband med större händelser under året där unga är inblandade leder till att det oönskade kan motverkas och positiva effekter uppnås.

Projektgruppen vill peka på begreppet de ”starka banden till det konventionella samhället” som en central faktor i allt arbete med barn och ungdomar, inte minst i förskola, skola, fritid och i hemmet.

Till det lokala rådet har också skapats en referensgrupp, där ett antal kommunfunktionärer och allmänheten deltar.

16.2.1 Uppnått resultat

- Nystart av det lokala brottsförebyggande rådet.
- Rådet har erhölet en kommunal status som rådgivande organ.
- Beslut har fattats om rådets arbetsformer i fullmäktige.

16.3 Förankring av projektet

Förankringsprocessen av projektet inom kommunen kan sägas ha startat vid det tillfälle som polismyndigheten presenterade tankarna för kommunalrådet. Därefter har projektet på olika sätt varit aktuellt i den kommunala förvaltningen.

Ett flertal initiativ har tagits för att förbättra den offentliga miljön i syfte att motverka att brott uppstår. Projektet har därmed också fått en allmän kännedom och acceptans i kommunens verksamhet.

Under processen har också både handikappråd och pensionärsråd hållits informerade om utvecklingen för att själva bedöma om de skulle kunna vara en resurs eller hur de på annat sätt skulle kunna delta i projektet.

16.4 Trafiken

16.4.1 Köpingsvik

Ansvar för trafiksituationen på länsvägen 136 genom Köpingsvik är inte kommunens, men tas dock upp här som en kommunal angelägenhet. Tillbud till trafikolyckor kan sägas inträffa dagligen under sommaren i samhället. Vid denna rapportskrivning är det inte känt att någon olycka inträffat av allvarlig karaktär, detta kan dock till stora delar hänföras till att lyckliga omständigheter har sammanfallit före de olyckliga.

16.5 Förslag

- Projektet föreslår kommunen att ta kontakt med vägverket för att förebygga olyckor inför sommaren 2009, förändringar bör genomföras för att underlätta för de oskyddade trafikantgrupperna i Köpingsvik.
- Projektet förslår vidare att hastigheten genom samhället begränsas till 40 km/h under perioden vecka 25 t.o.m. vecka 33.

16.5.1 Cykeltrafiken

Den gamla banvallen mellan Borgholm och Köpingsvik är numera en utmärkt cykelbana, men vid tre passeringar över korsande vägar hindras cykeltrafiken av kraftiga stålkonstruktioner (grindar), vilka med stor svårighet kan passeras igenom om man t.ex. har en permobil, rullstol, rullator, tandemcykel eller t.o.m. en vanlig cykel medför svårigheter.

16.6 Förslag

- Projektet föreslår att grindarna tas bort och att åtgärder genomförs så att biltrafiken regleras med hinder i stället för cykeltrafiken. Det miljövänliga alternativet bör alltid ha företräde före andra alternativ.
- Vidare bör en fortsatt utveckling göras när det gäller cykelbanor i allmänhet inom kommunen, vilket också ges stöd i trygghetsundersökningen.

16.7 Trafiken till Öland

Att komma till Öland är idag inte svårt samtidigt som Öland är en mycket lång ö vilket medför att det krävs långa förflyttningar för att kunna få en total upplevelse av Öland.

Ölandsbron är naturligtvis den kommunikationsväg som flest fordon använder, trafikflödet mäts kontinuerligt av vägverket och ger därmed en bra information om hur besöksfrekvensen har varit under vissa perioder och helger.

Sommaren 2008 har haft ett lägre trafikflöde i jämförelse med 2007 med stor sannolikhet har det medfört att det varit färre besökare än 2007 på Öland, vilken påverkan detta haft på brottsligheten analyseras nedan. Under den frekventa sommarperioden har antalet fordon minskat med drygt 50 000.

Till Öland kan man också komma med bilfärja från Oskarshamn till Byxelkrok och från Visby till norra Öland, dessa färjeförbindelser har med största sannolikhet medfört att norra Öland gästas av flera människor än tidigare.

Upplevelsen hos allmänheten, inom kommunen och hos polisen är att norra Öland gästas av betydligt flera människor än tidigare (2007) under sommaren 2008.

16.8 Förslag

- Norra Öland bör få sin egen polis under sommaren 2009, minst två polismän bör avdelas för uppdraget.

16.9 Tillstånden att använda offentlig plats för saluföring av varor

Den lokala ordningsföreskriften för Borgholm lämnar möjlighet för kommunen att ge tillstånd för företag och privatpersoner att använda den offentliga platsen för saluföring av varor.

På det sätt som föreskriften används idag kan övervakning från polisens sida med svårighet genomföras därför att det finns många olika förutsättningar och argument som försvårar övervakningen och bedömningen av rättsläget.

Kommunen har också en förväntan och ett krav på att polisen offensivt arbetar med dessa företeelser, vilket med nuvarande ordning i stort sett omöjliggörs i syfte att lagföra de felande.

De allra flesta har tillstånd men man tar den offentliga platsen i anspråk på ett annat sätt än som tillståndet medger men också att denna omständighet kan vara mera anpassad och lämplig i förhållande till att underlätta framkomligheten.

Denna verklighet visar också att det finns ett stort behov av att platsstudier genomförs innan tillstånd beviljas, annars kan tillståndet sägas vara utfärdat på grunder som inte gäller i verkligheten, vilket också försvårar övervakningen och med stor sannolikhet medför att den felande inte kan erhålla någon påföljd.

Den nuvarande ordningen leder också till att det uppstår risker för allmänheten när trängseln blir för stor och svårigheter finns för t.ex. räddningstjänst och polis att agera då händelser inträffar som kräver dessa resursers insatser.

Projektet ställer sig undrande över att det uppenbarligen finns någon enskild person som ansvarar för viss upplåtelse av den offentliga marken på den södra sidan av Storgatan. Rättsläget runt detta förhållande bör klarläggas.

16.10 Förslag

- Kommunen beslutar i fullmäktige hur man vill att lagstiftningen skall användas på den offentliga platsen i kommunen, framför allt gäller det Storgatan i Borgholm, där stora logistiska problem uppstår under den frekventa sommarperioden.
- Information genomförs till berörda företagare, vidare bör det beslutas om hur man hanterar tillfälliga besökare som marknadsför produkter och tar den offentliga platsen i anspråk. Polisen bör tillfrågas under planeringsperioden.
- Innan tillstånd utfärdas bör alltid en platsstudie genomföras på den plats där tillståndet skall gälla, tillsammans med räddningstjänsten, polisen, kommunen och sökande.

16.11 Städning och renhållning av offentlig plats i Borgholms kommun

Vid sammanvägd bedömning kan städningen anses ha fungerat tillfredsställande under sommarperioden.

Under lördagar och söndagar sker dock en mycket kraftig förfölning av miljön i Socitysparken med omnejd, detta främst av personer som skall besöka Strand hotell.

Varje söndag frekventeras Borgholm av ett stort antal personer mellan 18-30 som i första hand ska besöka restaurangen Strand. Ett stort antal av dessa är mer eller mindre onyktra och närområdet används som papperskorg och urinoar.

Antalet toaletter och papperskorgar uppfyller inte behoven vid dessa tillfällen, detta medför att vanliga turister får en onödigt negativ bild av sin vistelse i Borgholm.

16.12 Förslag

- Projektet föreslår att toaletter sätts upp i tillräcklig omfattning.
- Städpatruller bör finnas lördag och söndag och som arbetar till minst klockan 23.00 för att städa upp efter de som skräpar ned i centrala Borgholm under kvällstid.

16.13 Alkoholutskänkningstillstånd

Vid en sammanställning av antalet alkoholutskänkningstillstånd visar det sig att det finns 86 inrättningar som har tillstånd att servera alkohol i Kommunen. Tillstånden är permanenta eller gäller i samband med olika typer av evenemang, en del av dessa tillstånd har karaktären

av tillfälliga, vilket innebär att de används vid behov eller är avsedda att användas vid ett tillfälle.

Ca 40 av dessa finns i Borgholm, 22 st. i Löttorp och 10 i Byxelkrok samt resterande i övriga kommunen.

Ett allt för stort antal av dessa tillstånd har i olika delar genererat brottslighet i form av våld och stölder under sommaren 2008 och tidigare, arbetsgruppen ser det som särskilt problematiskt att verksamheter som omgärdas av regler och krav också alstrar brottslighet.

Arbetsgruppen ser det som angeläget att vissa tillståndsinnehavare kraftigare ifrågasätts. Kommunen har idag en väl fungerande restaurangkontrollverksamhet som sker fortlöpande och som utvecklas under sommaren, inom den verksamheten sker till viss del en samverkan med polisen.

Denna verksamhet utförs på ett strukturerat och effektivt sätt men kan både utvecklas och förbättras tillsammans med polisen, länsstyrelsen och skattemyndigheten men de krav och förväntningar som lagstiftningen ställer på krogverksamheten måste i alla delar vara självklar att leva upp till, idag finns brister som måste påverkas!

16.14 Förslag

- Projektgruppen anser att frågan bör aktualiseras i fullmäktige där alkoholpolitiska ställningstaganden bör göras. (Tillsynsplan).
- Ansvariga krögare bjuds in för en policydiskussion om hur serveringen skall skötas, men också hur hela restaurangnäringen kan förbättras för att göras mera attraktiv genom att eliminera brottslighet i krogmiljöerna.
- SHR kopplas in som en stödresurs.
- Flera restaurangkontroller ska planeras tillsammans med polisen.
- Polisen utbildas på hur restaurangkontroller ska genomföras.
- En samverkansgrupp med kommun, myndigheter och restaurangägare skapas inför 2009.

17 Polisen

17.1 Allmänt

Projektet startade upp under september 2007 och ansvaret lades på projektledaren, vid de diskussioner som fördes mellan projektledaren och den operative chefen framstod tidigt ett uttalat behov av att polismyndigheten bör satsa på detta projekt för att visa att brottsförebyggande insatser har stor betydelse för att påverka brottslighet, men också att

relativt låga investeringskostnader kan leda till stora positiva effekter och att ett projekt riktat mot en problembild medför påverkan på denna.

Polisens lågprioritering av projektet har medfört att trots den ringa personalinsatsen har resultatet varit påfallande positivt, vilket i sig måste anses framgångsrikt i förhållande till satsade personalresurser och i den jämförelsen också mycket kostnadseffektivt.

En stor del av de åtgärder som var planerade i projektplanen var omöjliga att genomföra p.g.a. den knappa personalresursen som under vissa perioder endast bestod av projektledaren.

17.2 Förankring

Tidigt fanns en ambition att sprida kunskap om projektet internt vid polismyndigheten, av olika skäl kunde inte informationen spridas på polisens hemsida, då det fanns annan information som prioriterades. Projektet har haft ett lågt intresse inom polisen vilket fått negativa konsekvenser när det gäller förankring, kartläggning och marknadsföring internt.

Ett projekt av detta slag borde tidigt ha presenterats både i ledningsgrupp, polisstyrelse och för rikspolisstyrelsen. Projektledarens avsaknad av delegation i de delar där behov funnits har medfört att projektet genomförts vid sidan av den övriga verksamheten och till stora delar inte varit en del av det operativa arbetet.

Projektet har därmed sökt andra vägar för sin informationsspridning sammantaget har projektet haft en dålig förankring inom polisen vilket medfört att det inte heller prioriterats på det sätt som var avsikten då det startade upp. Prioriteringen av personalresursen är i detta sammanhang central.

17.3 Förslag, konstaterande

- Alla projekt av denna karaktär bör ha en stor intern plats för att öka förståelsen för projektet men också för att motivera de som kommer att beröras av projektet och för att sprida information till allmänheten från polisens sida.
- Projekt av denna karaktär bör beslutas i ledningsgrupp och polisstyrelse för att stärka projektets status.
- Vunna erfarenheter ska alltid användas så snart de kommer till kännedom.
- I samband med liknande projekt bör alltid nya metoder provas.

17.4 Polisstyrelsen

Polisstyrelsen har inte vid något tillfälle fått information om projektet, information kan ha lämnats av annan än projektledaren, men bedöms från projektets sida som mindre betydelsefullt om så har varit fallet.

Uppfattningen att polisstyrelsen inte direkt har något ansvar för liknande projekt kan råda, men projektgruppen har den uppfattningen att den politiska ledningen bör ha en fortlöpande information om hur verksamheten utvecklas och vilka riktade åtgärder som genomförs med deras beslut som grund.

17.5 Polisens ledningsgrupp

Ledningsgruppen fick information om projektet i mitten av juni efter en framställan från projektledaren i mars.

17.6 Tillgänglighet och synlighet

För att kunna vinna framgång med projektet har inriktningen varit att polistaktiskt så långt det varit möjligt arbeta med polisens synlighet och tillgänglighet vilket medfört att civil övervakning bara använts som metod i undantagsfall och efter särskilda beslut i det operativa arbetet.

Synlighet och tillgänglighet är centrala faktorer för polisens trovärdighet och förtroende hos allmänheten. Projektgruppen har den uppfattningen att den utvecklingen motverkas och försvåras av de beslut som fattas inom polisen.

En central och viktig del för framgång med projektet var att med alla medel försöka påverka polisens synlighet, tillgänglighet och därmed också öka trovärdigheten för polisen i allmänhet och på Öland i synnerhet.

En av de åtgärder som tidigt aktualiserades var att applicera mobiltelefonnummer på polisfordonen som används på Öland under sommaren.

Åtgärden förankrades tidigt i personalgruppen som ansåg åtgärden värd att pröva i syfte att öka polisens tillgänglighet under i första hand sommaren då Öland gästas av ett stort antal människor från andra delar av landet.

Polismännen ansåg också åtgärden som en innovativ lösning som ett komplement till övriga kanaler in till polisen. Denna åtgärd liksom övriga förslag till åtgärder ansågs rymmas inom projektramen och var upp till projektledaren och projektgruppen att själva fatta beslut om.

Arbetsgruppen ser denna åtgärd som ett utmärkt exempel på hur polisen utvecklar användandet av sina befintliga resurser på ett sätt som möjliggör en ökad synlighet och tillgänglighet. Flera av de rapporter som presenterats under våren ställer krav på att polisen måste förbättra verksamheten inom flera områden inte minst att öka tillgängligheten, även budgetpropositionen ställer krav på en effektivisering av verksamheten där nya metoder och inriktningar ska prövas.

Polismyndigheten (polismyndighetens operative chef) hade dock en annan uppfattning, samma dag som mobilnumren applicerades på polisfordonen träffade projektledaren den operative chefen, vilken utan att lyssna på argumenten beslutade att mobilnumren

omedelbart skulle tas bort med motivet att polisen endast ska kunna nås på telefonnumren 114 14 och 1-1-2.

I denna del kan också frågan ställas vems uppfattning som styr ett projekts utveckling, vilket lyfts fram som en viktig fråga att belysa vid genomförandet av alla projekt och hur projektets delegation ser ut.

Det synsätt som råder medför att projektidéer bara kan aktualiseras till vissa delar och skall förankras inom polismyndigheten innan de kan genomföras.

Projektarbetsgruppen och allmänheten har en helt annan uppfattning om hur polisen skall använda sina befintliga resurser för att uppnå högre effektivitet, kritiken riktas både mot det formella agerandet och att åtgärden i sig inte genomfördes då stora positiva effekter kunnat erhållas inte minst för att underlätta polisarbetet i utsatta situationer och öka allmänhetens möjligheter att nå polisen.

Om polisen bara kan nås på två telefonnummer medför detta också att enskilda polismän på fältet egentligen inte själva kan ta initiativ till egna ingripanden då alla åtgärder först skall anmälas till polisens länskommunikationscentral där en prioriteringsbedömning först skall göras! Detta måste i alla lägen motverkas.

Alla de positiva effekter som åtgärden med mobilnumren skulle kunna ha medfört fick projektet inte heller möjlighet att genomföra och utvärdera.

I de referenskontakter som genomförts i arbetsgruppen har det inte vid något tillfälle uttalats stöd för polismyndighetens uppfattning och beslut.

17.7 Polisiär metodutveckling

Inom projektets ram fanns en ambition att under vissa tider på dygnet genomföra cykelpatrullering i främst centrala Borgholm.

Av olika anledningar kunde denna ambition bara genomföras delvis, den övervakning som skedde med cykel var främst civil.

Uppfattningen är dock att inför 2009 bör denna metod ha en framträdande roll i syfte att öka synlighet och tillgänglighet på de platser där bilar inte kan framföras.

Övervakningen bör ske tillsammans med fordon så att ingripanden kan genomföras med fordon om så skulle behövas, detta gäller främst frihetsberövanden av olika slag men också uttryckningar till andra delar av Öland.

Cyklar bör också medföras vid patrullering med bil så att metoden med cykelpatrullering även kan användas inom t.ex. campingområden på olika platser.

17.8 Förslag

- Planering görs så att cykelpatrullering kan genomföras i större omfattning under sommaren 2009, bör anpassas och genomföras även nattetid.
- Särskilda polisresurser bör avdelas för Öland under sommaren 2009 och ges möjlighet att själva jobba med metodutveckling, planering och riktade åtgärder mot den kartlagda och förväntade problembilden utifrån denna utvärdering.
- Denna utvärdering bör göras till en viktig del inför kommande sommar inom polisen, kommunen och inom andra aktörers verksamhetsområde.

17.9 Planering, Bilaga 3.

Den polisiära planeringen inför midsommar och sommaren på Öland som genomförts i polishuset i Kalmar har inte på något sätt gjort projektet delaktigt i processen. Under våren gjordes flera framställningar om att det ur flera perspektiv var angeläget att ta del av projektets vunna erfarenheter, inte minst de förslag till effektivisering och metodutveckling som fanns tillgängliga.

Polisens planering inför sommaren 2008 styrs av de kända större evenemangen som inträffar varje år, utifrån den tidigare gjorda planeringen används den som grund för kommande år, vilket till stora delar förhindrar att nya erfarenheter och innovationer används.

Trots en tidig ambition att avdela särskilda resurser för att delta i kartläggningsarbetet genomfördes inte detta, vilket medförde en begränsning i detta arbete och fick till följd att den totala kunskapen om den anmälda brottsligheten inte kunde uppnås.

I slutet av maj månad utsågs 8 polismän att avsluta sin praktiktjänstgöring på Öland, under veckorna 28-29 deltog dessa polismän i projektarbetet. I början av juni genomfördes arbetstidsplaneringen för dessa polismän där alla var närvarande och positiva till den planering som gjordes.

Då den i gruppen fastställda planeringen skulle anpassas till annan verksamhet beslutade någon att vissa tider skulle ändras för gruppen, projektledaren hade beslutat att det som överenskommit skulle gälla för veckorna 28 och 29.

Denna ändring medförde svårigheter att fokusera på vissa problembilder som tagits fram i projektplanen.

Agerandet visar på en påfallande okunnighet om projektet och dess inriktning, värderingen av projektet och dess betydelse för att påverka den kartlagda problembilden.

Den gjorda förändringen fick vid genomförandet konsekvensen att ca 40 timmars övertid fick tas ut för att polisen skulle kunna vara närvarande vid t.ex. restaurangernas stängning och påverka de kända problemen, vilket var avsikten med den gjorda planeringen.

Projektarbetsgruppen är kritisk mot och oförstående till agerandet, eftersom det omedelbart medfört onödiga kostnader för polismyndigheten. Dessutom ha projektets betydelse inte värderats i beslutsunderlaget vilket försvårat det planerade genomförandet av projektet och motverkat ett positivt utfall i denna del.

Den som beslutade om åtgärden visade att delegation för projektledaren saknades och uppenbarligen saknade personen själv kunskap om projektet och i vilket syfte detta kommit till.

I övrigt tillfrågades inte projektet eller projektledaren vid något tillfälle om hur planeringen och taktiken borde genomföras vid planeringen av polisresursen inför sommaren på Öland.

17.10 Förslag

- Inför 2009 föreslås att 4 polismän, som genomför sin praktik, får i uppdrag att under våren fördjupa kartläggningen inom de områden som ännu inte är gjort. De avdelas sedan för att arbeta under hela sommarperioden på Öland.
- Polismyndigheten inför ett funktionstillägg för de polismän som är beredda av arbeta under perioden 15 juni-20 aug. 2009. Detta skall vara klart då polismännen utses enligt ovan.
- En fördjupad utbildning bör genomföras i lokalt brottsförebyggande arbete och kriminologi för de som ska utföra kartlägningsarbetet.
- Flera problemområden finns i länet, det kan finnas skäl att försöka genomföra motsvarande åtgärder inom dessa.

17.11 Personal

Personalresursen i projektet är beskriven i sin helhet ovan. Vad som dock bör lyftas fram är att den personal som skall delta i motsvarande arbete skall ha en hög ambition ett stort intresse och en positiv syn på att brottslighet kan påverkas.

Kunskapen erhålls genom särskilda, riktade utbildningar och genom att prova på vilka metoder som kan vara framgångsrika.

De aspiranter som avdelades för att ingå i projektarbetet under vecka 28 och 29, visade ett mycket stort intresse, hög ambition och smittande positiv syn på arbetet, vilket ledde till positiva effekter och ett stort antal ingripandet.

Den förstärkta resursen skapade också upplevelsen att det fanns många poliser på de platser där poliser behövdes med den gjorda kartläggningen som grund.

17.12 Genomförande

Genomförandeprocessen har till sin helhet drivits av projektledaren och den övriga polisresursen tillsammans med övriga i projektgruppen enligt den redovisade tiden ovan, och tillsammans med den särskilt avdelade resursen under veckorna 28 och 29.

Projektplanen har använts som vägledning i det operativa arbetet men har inte haft någon framträdande roll annat än vid inriktningen och arbetet med de olika fokusområdena.

18 Kartläggning

Kartläggningsfasen pågick under hela hösten 2007 och fram till början av februari -08, då projektplanen fastställdes, kartläggningen kunde inte genomföras på det sätt som var planerat beroende på att polismyndigheten inte kunde avsätta beslutade resurser i tillräcklig omfattning för att genomföra den fördjupade kartläggningen.

Under ett möte i början av nov. 2007 beslutades att fyra polismän skulle erbjudas att delta i kartläggningsarbetet.

Dessa skulle därmed få en kompetensutveckling inom området problemorienterat polisarbete knutet till lokalt brottsförebyggande, beslutet fattades av den operative chefen, en intresseanmälan togs fram och lämnades i slutet av november 2007.

Projektledaren fick ingen information om utvecklingen förrän i början av februari 2008, förutsättningarna hade då helt förändrats och det fanns inte längre någon ambition från polismyndigheten att avsätta resurser till kartläggningsarbetet.

I detta skede förändrades möjligheten och förutsättningarna för att genomföra projektet på det planerade och empiriska sätt som från början var avsikten och som var en av de förutsättningar som presenterades vid ansökan till BRÅ.

Kartläggningsarbetet i sin helhet utgick från att kartlägga alla problemfokus som kunde ses utifrån befintliga RAR-anmälningar från sommaren 2007, projektet fastställde i februari 11 st. fokusområden.

Beroende på det som beskrivits ovan kunde inte de 956 brottsanmälningarna från 2007 studeras enskilt utan inriktningen fick fokuseras på vissa områden, vilka också utvalts i de elva särskilda inriktningar som finns i projektplanen.

Kartläggningen har generellt genomförts på följande sätt, med det avses att oavsett brottskategori har samma metod används så långt det varit möjligt:

- Brottsanmälningar för olika brottskategorier har djupanalyserats var för sig, med detta avses att t.ex. misshandelsanmälningarna studerats enskilt i förhållande till tider, platser, modus, målsägare och gärningsmän dessa förhållanden har varit föremål för särskilda studier.

- Platsstudier, varje brottsplats med flera anmälningar än tre, har studerats särskilt för att bedöma behovet av åtgärder på platsen och om möjligheter att påverka den context som genererar brott, eller för att påverka kriminogena situationer.
- Samtal har förts med ett stort antal sakägare för att öka förståelsen för att det finns behov av åtgärder för att förebygga brott i deras verksamhet och/eller vardag.
- I kartläggningsarbetet har också ingått en inriktning att i den offentliga miljön motverka att "Broken Windows" situationer uppstått, där kommunen haft ett stort ansvar men också övriga sakägare.
- Kvalitetsstudier av brottsanmälningarna har också genomförts, vad avser brottsplatsangivelser och brottskodning samt det reella innehållet i anmälan.

Den genomförda kartläggningen kan sägas vara sällan förekommande inom polisen generellt i den meningen att varje anmälan studerats enskilt och slutsatser har dragits utifrån den samlade kunskap som kunnat erhållas från denna källa.

Observera att det inte varit möjligt att genomföra denna åtgärd på det planerade sättet p.g.a. det som beskrivits ovan.

Det som i övrigt kan sägas vara framträdande i projektet är att konkreta brottsförebyggande åtgärder målanalyserats mot den erhållna problembilden, planlagts, genomförts och utvärderats och att dessa riktats mot ett stort antal brott, platser och contexter.

Projektets sammanfattande inriktning för att öka tryggheten och minska brottsligheten:

- **Polisens synlighet och tillgänglighet**
- **Samverkan**
- **Upplevelsen av det offentliga rummet**
- **Minska tillfällena till brott**
- **Offensiva Ingripanden mot ordningsstörningar**

18.1 Förslag

- Kvaliteten på polisens anmälningar måste i alla delar förbättras, utbildning från grunden föreslås för samtlig personal som berörs av anmälningsupptagning, eller av alla för att därigenom öka antalet personer som kan genomföra denna åtgärd. RAR-systemet genomgår kontinuerligt en utveckling, i alla delar når inte detta all personal. Brottskodning, adresskodning och adressangivelser är centrala frågor för hur väl en brottsanmälan kan användas i ett kartläggningsarbete som detta.

Rar-systemet bör att också kompletteras med alla adresser och platser som finns i länet.

19 Åtgärder

Med kartläggningen och projektplanen som grund har ett stort antal åtgärder planerats och genomförts under varje fokusområde dessa åtgärder utvärderas var och en för sig nedan. En stor del av de åtgärder som tagits fram och föreslagits har av olika anledningar inte genomförts.

Varje åtgärd som inte genomförts redovisas särskilt och i delar där orsaken kan beskrivas görs detta. Under varje del av de 11 fokusområdena nedan redovisas vad som genomförts och vad som inte genomförts. De åtgärder som genomförts har inte till alla delar förankring i genomförd forskning men utgår också från beprövad erfarenhet, enskilda studier och prova på teorier.

20 Samverkansparter, Bilaga 4.

För att ett projekt av detta slag skall ha en möjlighet att lyckas måste ett stort antal samverkansparter engageras och göras delaktiga, likväl som att polisens tillgänglighet och synlighet skall göras tydlig på olika sätt för samverkansparter och allmänheten.

Ambitionen var att tidigt lämna ut telefonnummer till polisens fordon och till polisen lokalt samt till projektledarens mobiltelefon. Projektgruppen gjorde tidigt den bedömningen att denna åtgärd var central för möjligheten till framgång med projektet.

De samverkansparter som deltagit anges var och en för sig i de delar en aktiv verksamhet genomförts annars anges endast deltagandet.

20.1 Systembolaget

Projektgruppen aktualiserade tidigt ett samarbete med systembolaget som en central samverkanspart när det gäller att påverka tillgången på alkohol i lokalsamhället och förebygga alkoholskador.

Projektet såg monopolföretaget som en självklar samverkanspart i detta arbete. Responser från Systembolaget uteblev lokalt varför ett brev skickades till koncernchefen och ett svar inkom efter en tid.

Projektgruppen ställer sig frågande till vilket ansvar systembolaget har för att aktivt motverka ungdomars alkoholkonsumtion och förebygga alkoholskadorna i stort i samhället men också i samband med särskilda och stora konsumtionshelger?

I de samtal som förts med systembolaget har de inte vid något tillfälle kunnat presentera sin policy i det förebyggande arbetet mot alkoholskador.

Projektgruppen presenterade ett förslag för att påverka alkoholkonsumtionen i samband med midsommar:

- Systembolaget sätter upp ett tält i Köpingsvik, där de marknadsför sina alkoholfria produkter under budskapet "Systembolaget också ett alkoholfritt alternativ!"

20.2 Ölands camping, Bilaga 5.

Ölands camping, vilken är en central organisation för campingägarna på Öland, blev tidigt en mycket viktig och aktiv samverkanspart som med stor sannolikhet fick konsekvensen att brottsligheten minskat på ett antal campingar.

Ett nära samarbete har genomförts tillsammans med ordföranden för intresseorganisationen och flera åtgärder har vidtagits i syfte att motverka brottslighet på campingarna och i dess närhet. Under våren togs ett åtgärdsprogram fram för alla campingar på Öland men också för att användas nationellt. Bilaga

Vid ett tillfälle under våren genomfördes också en informationsträff med SCR, vilket är den centrala organisationen för campingägarna, projektet som sådant och åtgärderna för campingarna möttes med stor tillförsikt, och de uttryckte också en vilja att anpassa åtgärdsprogrammet nationellt för att motverka brottslighet i samband med camping i hela Sverige.

Inom projektramen togs också ett antal vykort fram för att marknadsföra riskerna med camping och hur man skyddar sig. Ett vykort har det enkla budskapet: "Ditt tält är inget kassaskåp och inte heller bilen eller husvagnen."

Det framtagna åtgärdsprogrammet fokuserar i första hand på att förhindra att "Broking windows" syndromet uppstår i campingmiljöerna, men också att man arbetar konkret och strukturerat med kontanthantering och andra åtgärder för att eliminera tillfällena till brott.

Det finns anledning att i sammanhanget beskriva att flera campingägare jobbar konkret med åtgärder som har till syfte att minska tillfällena till brott främst genom riktad information till gästerna.

Inför midsommarhelgen hade flera campingägare via respektive hemsida information till gästerna att inte medföra glasflaskor till campingarna för att därigenom minska riskerna med detta.

Ett exempel från tidigare år är att många gäster i samband med midsommar fått sårskador på fötterna, detta till stor del förorsakade av krossat glas. Dessa skador förefaller ha minskat detta år. Ölands campingar har en kapacitet för övernattande gäster på ca 125 000 personer.

20.3 Länsförsäkringar, Bilaga 6.

Länsförsäkringar har på olika sätt samverkat i projektet en konkret och bestående insats genomfördes för att sprida information om brottsförebyggande åtgärder.

LF tryckte upp 10 000 vykort med information hur man skyddar sig, särskilt mot de brottshändelser som inträffar under sommaren. Vidare erhöll polismyndigheten en cykel för att kunna genomföra patrullering med detta hjälpmedel.

20.4 Frikyrkan/Ekuemeni

Under våren visade det sig att frikyrkan i Borgholm bedrev någon form av fritidsgårdsverksamhet på fredagskvällar, denna verksamhet kritiserades från kommunens fritidsverksamhet därför att kyrkan var mera tolerant inställda till onyktra ungdomar. Efter ett antal möten med företrädare från frikyrkan framstod deras verksamhet som ambitiös och vällovlig men att den i alla delar inte är förenlig med kommunens nolltolerans då det gäller alkoholkonsumtion hos unga.

Syftet är att hjälpa ungdomar oavsett om de är nyktra eller onyktra och i en positiv påverkansmiljö uppnå en effekt som leder till en förbättring för enskilda individers livssituation.

Projektet har sett kyrkans verksamhet som en kompletterande och viktig del i ungdomars möjligheter att utveckla sin positiva livsstil, likväl som att alla positiva krafter alltid måste tas emot och engageras för att ingen individ skall behöva hamna i utanförskap.

Under midsommar deltog kyrkan direkt i det förebyggande och omhändertagande arbetet i Köpingsvik och hade två stycken 20-manna tält uppställda i anslutning till Grönhags camping.

Verksamheten bedrevs under begreppet "Street Church" som kan sägas vara ett samlingsbegrepp för kyrkans offensiva arbete med att nå ungdomar i deras miljöer och där de kan tänkas behöva hjälp.

Det är viktigt att poängtera att även i svåra och komplicerade samhälls- strukturer och händelser behövs människor som kan stå för nykter, ärlighet, medmänsklighet och vänlighet för att påverka de svårigheter som kan finnas och att det nästan alltid medför positiva effekter, även under midsommarhelgen i Köpingsvik.

20.5 Övriga samverkansparter

Kommunens nattpatruller, tidningsutbärarna, företagare, restaurangägare, ordningsvakter, båtklubbar.

Alla dessa parter har fått del av handlingen "Ett medborgligt engagemang" där möjligheten att få tag i polisen har varit en central faktor för att motivera dessa att delta i arbetet.

En tydlig samverkan mellan räddningstjänsten och projektet har inte funnits, vilket i denna utvärdering upplevs och noteras som en brist. Vid besiktning och bedömning av t.ex. restauranger har en samverkan kunnat vara viktig i ett brottsförebyggande perspektiv.

20.6 Parter som inte såg någon roll i projektet

Ett antal parter informerades under våren för att försöka beskriva vilka roller dessa skulle kunna ha i det konkreta förebyggande arbetet. Det togs i detta sammanhang fram en skrift som beskriver det medborgerliga engagemanget och hur detta skulle kunna vara utformat och framför allt vad man kan göra i olika situationer.

Kommunens olika råd (handikapp- och pensionärsråd) hade svårt att se sin roll i projektet, men just att frågan har aktualiserats och att en konkret förväntan på dessa organisationer har med stor säkerhet på sikt väckt deras intresse samtidigt som det medborgerliga engagemanget i allt väsentligt är självklart för dessa grupper.

Vidare är dessa grupper inte villiga att låsa upp sig i ett konkret arbete inför sommaren, detta kan nog ses som den mest användbara förklaringsmodellen, vilket medförde att de inte såg sin medverkan som självklar.

Lions klubb i Borgholm informerades och tillfrågades om att medverka, ett konkret erbjudande var att ta ansvaret för "kommuncyklarna", de avböjde medverkan, med stor sannolikhet gäller det som anges ovan.

Arbetsgruppen vill med dessa åtgärder peka på att alla resurser alltid skall erbjudas att delta i ett arbete av denna karaktär för att öka möjligheten till positiva resultat men också att delaktighet i liknande samhällsprocesser alltid ger framgång.

För att den frivilliga resursen skulle uppleva att uppdraget hade någon form av status togs genom projektbidraget fram en självlysande väst med texten "Brå Borgholm" på ryggen, västen användes i olika sammanhang under sommaren, bl.a. i samband med midsommar.

21 Processutvärdering

Processutvärderingen beskriver i sin helhet hur varje fokusområde har bearbetats utifrån planerade och genomförda åtgärder. Processen i sig beskrivs i sin helhet i denna utvärdering och kan värderas i flera nivåer framgångsperspektiv, svårighetsperspektiv och misslyckandeperspektiv, vilket i sig också beskriver att processer i liknande contexter medför svårigheter.

Projektgruppen vill peka på att stora framgångar gjorts i ett samverkansperspektiv mellan kommunen och polisen, vilket skapar mycket goda förutsättningar för framtiden i denna del, personliga kontakter har funnits men har till alla delar utvecklats.

Alla svårigheter som uppstått har belysts på olika platser i denna utvärdering, inom de områden som projektgruppen kunnat påverka har alla dessa lösts med konstruktiva och obyråkratiska metoder.

I de delar där begränsningar i byråkratin har kunnat genomföras har detta gjorts vilket medfört kortare och snabbare handläggningstider och i sin helhet till positiva effekter.

Den positiva processen i projektgruppen kan till alla delar tillskrivas deltagarnas förmåga till anpassning, flexibilitet och prestigelöshet, men också viljan att framföra förslag och behov i sin egen verksamhet.

22 Effektutvärdering

Effektutvärdering görs nedan under varje problemfokusområde, där åtgärden värderas mot uppnådda resultat och en bedömning av vad som skulle ha hänt om åtgärden inte genomförts, dessutom värderas en del åtgärder som inte genomförts i förhållande till det som avsågs med åtgärden.

Bedömningen och analysen av varje åtgärd genomförs så långt detta är möjligt likväl som att slutsatser dras, ambitionen har varit att det så långt det varit möjligt applicera analyserna på den forskning, kunskap och förtrogenhets baserade kompetens som finns.

I vissa delar kan slutsatserna sägas sakna de grunder som beskrivits, men det har med samma grunder inte heller varit möjligt att hävda att ställningstagandet är felaktigt.

23 Information/Presskonferenser/Lokalpressen

En viktig del i projektarbetet har varit att utifrån projektets utveckling kontinuerligt sprida kunskap om hur projektet fortskrider.

Under projekttiden har ett antal presskonferenser genomförts på ett strukturerat sätt genom kallelse till berörda media på regional och lokal nivå. Generellt kan sägas att projektet haft en hög intressenivå hos media och att spridningen av informationen har slagit väl ut. Dessutom har information om projektet lämnats i samband med andra kontakter med media. Informationskanalerna till media är viktiga för marknadsföring men också för att sprida tydliga budskap.

Det finns skäl att peka på denna resurs i allt projektarbete.

23.1 Justitiedepartementet

En muntlig information har lämnats till justitieministern, varefter en kartläggning och projektplan överlämnades till regeringen under februari 2008.

23.2 Marknadsföring/Tidningsartiklar

Projektet har presenterats i några tabloidtidningar, S.O.S. skydd och säkerhet och Accent nykterhetsrörelsen IOGT/NTO:s tidning. Artiklarna hade olika ansatser dels att belysa det brottsförebyggande arbetet inför sommaren dels en begränsning av alkoholkonsumtionen hos unga.

Då projektutvärderingen är klar kommer den att överlämnas till polisens tidning "Svensk Polis".

23.3 TV/Radio

Under den frekventa semesterperioden genomförde projektledaren en direktsänd information till alla lyssnare under sex veckor i Radio Kalmar, informationen lämnades en gång per vecka.

Information som lämnades hade i sin helhet karaktär av och inriktning mot brottsförebyggande åtgärder och hur människorna kan skydda sig för att inte utsättas för brott under sommarperioden och i allmänhet.

Informationen marknadsfördes som "sommarpolisen" och mottogs positivt av lyssnarna och uppfattades också som att polisen är engagerad i den ständigt pågående brottsligheten. Om denna åtgärd haft någon effekt på brottsligheten på Öland är svårt att bedöma men kan sägas vara ett positivt inslag som i vart fall med stor sannolikhet påverkat synen på polisen i positiv riktning och polisens vilja att arbeta offensivt mot brottsligheten.

Nyhetsinslag har också förekommit med brottsförebyggande inslag och rapporter om utfallet efter midsommar och under övriga sommaren.

24 Polisens trygghetsmätning

Polisens trygghetsmätning genomfördes under perioden 28 juli - 28 augusti 2008, vilken därmed är en av utvärderingsfaktorerna i detta dokument.

Trygghetsmätningen kompletterar utvärderingsarbetet och stärker projektets slutsatser både vad gäller uppnådda resultat, utsatthet för brott och upplevd oro och trygghet. Trygghetsmätning skapar också förutsättningar för att göra jämförelser mellan kommuner.

300 personer i respektive kommun mellan 16-85 år har tillfrågats, i Borgholms kommun svarade 75,7 % och i Mörbylånga 76,7 %.

Trygghetsmätningen ger också direkt besked om att ett av projektets huvudmål uppnåtts, "Öka tryggheten på hela Öland under sommaren 2008".

Utfallet av mätningen ger tydliga besked om att detta mål uppnåtts då mätresultatet för Borgholm är det högsta i hela Sverige hittills under 2008 och Mörbylånga hamnar på andra plats.

Huruvida den effekten direkt kan appliceras på projektet är naturligtvis omöjligt att analysera, projektarbetets genomförda åtgärder kan däremot med stor sannolikhet sägas haft viss betydelse på resultatet i denna del, vilket därmed också kan sägas vara en framgång för projektet.

Vidare ger inte trygghetsmätningen någon information om hur turisterna har uppfattat sin semesterperiod på Öland. Den som blivit utsatt för brottslighet uppfattar med stor sannolikhet sitt besök som mindre trevligt.

24.1 Följande problemområden har konstaterats i Borgholms kommun

Här redovisas de problemområden som de tillfrågade upplever, vilket därmed utgör en grund för polisens och kommunens arbete från nu och i framtiden.

- Problem med skadegörelse
- Problem med berusade personer utomhus
- Problem med bostäder för berusade personer
- Problem med folk som bråkar och slåss utomhus
- Problem med att kvinnor antastas
- Problem med trafik
- Problem med att trafikregler inte respekteras
- Problem med tung trafik och buller

Vid den gjorda sammanställningen framkommer att den upplevda totala problembilden minskar, vilket också är en plusfaktor som delvis kan tillskrivas projektet.

De upplevda specifika problemen analyseras inte särskilt men sammanfaller inte till alla delar med brottsutvecklingen inom respektive område.

24.2 Utsatthet för brott, självrapportering

Den totala utsattheten för brott minskar, vilket ses som positivt och sammanfaller med projektutvärderingen i de delar jämförelser kan göras.

Utsattheten för stöldbrott kan i stort sätt sägas ha halverats vilket är mycket positivt, också utsattheten för misshandel har minskat vilket är positivt och även i detta fall är minskningen stor därför att denna brottslighet ökar i nästan hela Sverige i övrigt.

24.3 Oro att utsättas för brott

Den totala oron att utsättas för brott visar en ökning vilket alltid skall noteras och vara föremål för fördjupade analyser.

I denna grupp finns också frågan om man är rädd för vissa personer i det egna området, även där visar denna fråga en mycket kraftig ökning och rädslan har nästan fördubblas, detta kräver också en fördjupad analys.

24.4 Polisens intresse för problem

En central fråga för polisen är naturligtvis hur allmänheten upplever att polisen bedriver sitt arbete.

Allmänheten i Borgholm anser att polisen bryr sig i större omfattning än tidigare om de problem som finns, ökningen kan anses som betydlig. Kan till stora delar hänföras till projektet.

Färre personer tycker också att polisen inte bryr sig om problemen från ett dåligt läge har en mycket kraftig förbättring skett.

I flera avseenden kan detta resultat också knytas till projektet, då tillgängligheten och synligheten har varit centrala faktorer i projektet, vilket till stora delar därmed har fungerat med framgång, och stärker därmed synsättet om att det alltid finns behov av den lokalt förankrade polisen.

25 Projektplanen

Projektplanen har varit grunden och utgångspunkten i allt arbete som genomförts och den analyseras nedan mot genomförda åtgärder och uppnådda resultat. Avsikten att projektplanen skulle vara den handling som var vägledande för allt projektarbete kan inte sägas ha uppnåtts fullt ut men den ambitiösa och fokuserade inriktningen i de elva fokusområdena kan sägas till 100 % ha täckt in det behov som analyserades i kartläggningen.

Projektplanens fokus belyser i sin helhet de fokusområden som kunde ses i den gjorda kartläggningen.

I den delen har projektet därmed fått ett mycket brett spektra som i vissa delar varit svårt att överblicka men dock relevanta i ambitionen att påverka den totala brottsligheten (problembilden).

Inom varje fokusområde nedan görs en kort problembeskrivning och därefter presenteras de förslag till åtgärder som finns i projektplanen.

Därefter presenteras de genomförda åtgärderna och i vissa delar de åtgärder som inte genomförts sedan utvärderas åtgärderna och slutsatser och förslag presenteras inför framtiden.

26 Ölands roots, reggaefestival

Denna festival är det enda samordnade och större arrangemanget som finns på södra Öland i Mörbylånga kommun.

Denna festival tar också stora extra polisiära resurser i anspråk och ett stort antal personer besöker festivalen i syfte att missbruka narkotika och i andra hand att lyssna på musik och en del har med stor säkerhet uppfattningen att det är tvärtom.

Festivalen genererar i stort nästan ingen våldsbrottslighet men framför allt förekommer droger och stölder. Omfattningen av polisresursen har direkt bäring på hur många narkotikabrott som kan rapporteras.

Under årets festival anmäldes nära 50 brotts handlingar till polisen, varav mera än hälften brott mot narkotikastrafflagen.

26.1 Utvärdering och förslag

Förutsättningarna runt festivalen är speciella och den allmänna uppfattningen inom polisen är att det i ett samhälle där man har en mycket restriktiv hållning mot narkotika egentligen inte kan arrangera tillställningar av denna karaktär.

Polisen har i media varit mycket kritisk mot arrangemanget, samtidigt har detta försvarats av arrangören som menar att man i vissa delar ändrat inriktning på musiken, vilket medfört att man har färre band från Jamaica.

Inför nästa år bör särskilda ställningstaganden göras och projektgruppen föreslår att det finns omständigheter som kräver ett mycket stort antal ordningsvakter för att förebygga att ordningen störs och för att upptäcka både försäljning och användning av droger.

27 Minska alkoholkonsumtionen bland unga i samband med skolavslutningen.

27.1 Problembeskrivning

Skolavslutningen är en händelse i skolungdomars liv som alltför ofta motiverar dem att begå sin alkoholdebut. Skolavslutningen i Borgholm kan under senare år betraktas som acceptabla men att en hel del unga både begår sin alkoholdebut och vissa begår också brottsliga handlingar, samt gör och blir utsatt för andra handlingar som skulle vara otänkbara i nyktert tillstånd.

Föräldrar, Kommunen, vuxenvärlden och polisen har i nämnd ordning ett stort ansvar för att motverka att det oönskade inträffar och har ansvar för att skapa förutsättningar för att erbjuda andra alternativ till det destruktiva.

Alkohol- och tobaksdebuten skall skjutas upp så långt som möjligt i unga människors liv! Det ställningstagandet, inriktningen och målsättningen är viktig i allt arbete med ungdomar.

27.2 Åtgärdsförslag i projektplanen

- Alkohol- och drogfria tillställningar planeras och genomförs, lokala förmågor bör användas det skall framstå som en stor förmån att få uppträda vid skolavslutningen.
- Andra aktörer än musiker bör också ges utrymme, t.ex. jonglörer, hunduppvisning, föräldrauppvisning, tävlingar mellan vuxna och barn.

- Alla vuxna som har barn som är i den åldern att de vill vara ute själva skall också ha föräldrar som är ute.
- Kommunledningen tar ett övergripande ansvar för att beskriva hur man vill att skolavslutningen skall se ut och gå till, budskapet kommuniceras till rektorer, lärare, föräldrar och barnen, budskapet skall framstå som solklart och kompromisslöst.
- Polisen skall ha tillräckliga resurser till förfogande, alla unga som anträffas med alkohol skall rapporteras, utbildning genomförs från polismyndigheten i Kronoberg.
- Föreningar som bedriver ungdomsverksamhet skall till möjliga delar ha sina ledare till förfogande, alternativa föreningsaktiviteter kan vara motiverade och bör genomföras enskilt eller tillsammans med kommunen.

27.3 Genomförda åtgärder

Planeringsarbetet startade i rimlig tid och ambitionen var tidigt att samordna skolavslutningen med Mörbylånga kommun tillsammans med Borgholm.

I ett tidigt skede utlovades också att Mörbylånga kommun skulle erhålla bidrag från projektet för att deras planering och genomförande skulle fungera.

Upplevelsen och uppfattningen om skolavslutningen fick ett bra eller dåligt innehåll är i de allra flesta fall utifrån betraktarens ögon och den egna upplevelsen och om man själv var påverkad eller inte.

Ett drogfritt firande genomfördes i kommunens regi vilket fick en bra och positiv effekt, och delfinansierades av projektet. Polisen hade förstärkta resurser om än i det lägre intervallet, vilket till stora delar fick den effekten att alkohol från unga inte kunde förverkas i den omfattning som kunde ha gjorts.

Huruvida alkoholkonsumtionen har gått ned i åldrarna är mycket svårt att bedöma, vad som med säkerhet kan konstateras är att det fortfarande finns för många unga som är alkohelpåverkade.

Projektet genomförde en föräldrainformation inför skolavslutningen, ett litet antal föräldrar deltog trots att informationen skickats ut till alla föräldrar via brev och internet. Det som konstaterades vid denna information var att föräldrarna har en mycket begränsad kunskap om de hotbilder som dagligen, på olika sätt, riktas mot deras barn. Synen på bruket av tobak, alkohol och tillgången på narkotika kräver att större informationsinsatser genomförs.

Två drogfria tillställningar genomfördes i Borgholms kommun, dels i Löttorp och dels i Borgholm.

Under våren genomfördes också en drogvaneundersökning i årskurs 8 i Borgholm, det som särskilt kan lyftas fram, poängteras och ge indikationer på vilka åtgärder som i framtiden måste genomföras för att motverka en negativ utveckling.

Följande vill projektet peka på:

- 7 individer som går i årskurs 8, får röka hemma
- 5 ” , får snusa hemma
- 11” , får dricka alkohol varav 4 får egen alkohol av föräldrarna,
- Hälften av de som går i årskurs 8 dricker alkohol
- 50 % av dem har någon gång varit berusad
- 1 flicka är narkoman.

Drogvaneundersökningen visar också att föräldrarna är väldigt otydliga till sina barn om vilka regler som gäller för dem i samband med tobak, alkohol och snus.

27.4 Utvärdering av genomförda åtgärder

De genomförda åtgärderna har tillsammans med föräldrar och frivilliga medförde att skolavslutningen kunde genomföras utan allvarliga störningar. Generellt konstateras att unga människor konsumerar för stora mängder alkohol och att föräldrarna har en allt för låg kunskap om vad som sker när unga människor träffas, den bristande kunskapen leder också till att föräldrarna kan göra handlingar som underlättar för barnen att t.ex. få tag i alkohol.

Om alkoholkonsumtionen har minskat eller ökat i samband med skolavslutningen är svårbedömt och uppfattningen varierar mellan människor. I vilket fall har de drogfria aktiviteterna kunnat genomföras utan störningar och besökts av ett förhållandevis stort antal ungdomar.

Dessa tillställningar medför med största sannolikhet att alkoholkonsumtionen totalt minskar och att besökarna även senare på kvällen avstår från att använda alkohol, men också att många unga över huvudtaget inte använder tobak, alkohol eller andra droger och då främjar dessa tillställningar deras välbefinnande ytterligare.

27.5 Slutsatser och förslag

- Varje skolavslutning och skolstart kräver särskilda insatser från skola, föräldrar, kommun och polis, en anpassning av utbudet måste ske och vara aktuellt i tiden, det drogfria alternativet ska alltid vara vägledande.
- Under hösten 2008 och våren 2009 behöver kraftiga informations- och utbildningsinsatser genomföras på högstadieskolorna inkl. årskurs 6, gymnasiet och

till föräldrarna, vad avser alkohol, tobak övriga droger, dess konsekvenser och tillgång på.

- Kommunalråden gör policyuttalanden om hur man vill se hur barn och unga skall växa upp i för miljö i sin kommun, likväl bör man göra policyuttalanden om brott och brottslighet. Vilket skall ha brottsförebyggande effekter.
- Flera vuxna och föräldrar bör delta i de speciella händelser under året där barn och ungdomar kommer i kontakt med alkohol föräldrar med barn och unga i aktuell ålder bör erbjudas utbildning och engageras i sina barns fritidsintressen även när det gäller fredag- och lördagskvällar.
- Föräldravandringarna bör startas upp på nytt och skapa goda förutsättningar att tillsammans agera för en positiv utveckling där barn och unga inte utsätts för brott eller får tillgång till tobak och andra droger.
- Frikyrkan och andra frivilligorganisationer engageras i arbetet för ungas positiva utveckling.
- Föräldraföreningens verksamhet i Löttorp görs till förebild för andra orters verksamhet.

28 Minska all brottslighet i Köpingsvik under midsommar med fokus på våld och stölder.

28.1 Problembeskrivning

Polismyndigheten har genomfört en utvärdering av midsommarhelgerna 2007 och 2005, dessa handlingar visar på ett mycket stora problem med våld och stölder. Midsommandagen framstår som den stora problemdagen och särskilt kraftfulla insatser måste genomföras för att förändra de faktorer och omständigheter som genererat brott.

Unga människor kommer att besöka Öland under midsommar, antalet besökare kan sägas vara svårbedömt, men att det är flera än 50 000 personer som besöker Köpingsvik under denna helg är sannolikt. Under stor del av denna helg är nära 100 % alkoholpåverkade.

Detta medför både trivsel, avkoppling och nöje men tyvärr också stora risker för att brott skall uppstå och att man som enskild kan utsättas för brottsliga handlingar utan att man själv kunnat påverka situationen.

Bland besökarna har polismyndigheten konstaterat att personer med grov kriminell bakgrund finns, denna verklighet medför ökade risker. Hur dessa personer i förväg skall kunna identifieras är föremål för diskussion inom polisen.

28.2 Åtgärdsförslag i projektplanen

- Kameraövervakning genomförs från torsdag till söndag under midsommarhelgen i Köpingsvik, de platser som skall bevakas beslutas efter särskild bedömning.
- Belysningen förstärks kraftigt i centrala Köpingsvik med tillfällig belysning.
- Polisen hyr in mobila arrester för att underlätta det operativa polisarbetet och för att kunna bedriva ett offensivt polisarbete i syfte att öka antalet frihetsberövanden i brottsförebyggande syfte.
- Alla tillgängliga lokala frivilliga resurser engageras under midsommarhelgen kväll och natt, midsommardagen prioriteras.
- Alla besökare skall kunna identifieras vid ankomst till alla campingar.
- Alla campingplatser skall ha så stort antal vakter/vårdar att ordningen och säkerheten kan garanteras inom campingområdet.
- Den som besöker Öland under midsommar skall uppleva att ordningen och kontrollen har ökat och blivit mera strukturerad och att utrymmet för att begå brott skall upplevas vara litet, begränsat och risken för upptäckt skall upplevas hög.
- Polistaktiska åtgärder i syfte att öka det repressiva arbetet och tidigt vidta åtgärder som förebygger brott.
- "Lugna Gatan" engageras i det positiva förebyggande arbetet eller andra vårdar som arbetar i syfte att förebygga brott.

28.3 Genomförda åtgärder

Midsommarfirandet på Öland har av tradition varit en nöjeställning för yngre människor från i stort sett 18 år och upp till 25 år, personer yngre än 18 år har med säkerhet varit närvarande men inte förekommit i kontakter med polisen.

Årets midsommarfirande kan sägas ha haft samma innehåll och samma inriktning som tidigare, vilket medför en överkonsumtion av alkohol på ett sätt som måste betraktas som oacceptabelt eller i vart fall i framtiden begränsas i betydligt större omfattning än vad som idag sker.

En tillåtande och överslätande attityd från "alla" kan sägas utgöra ett samhällsproblem under midsommar i Köpingsvik. På senare år har nöjeslivet i sin helhet varit förlagt till Köpingsvik och dess campingplatser, och kan sägas i allt väsentlig bedrivas på sjösidan av vägen (136:an).

Strandpromenaden utmed Kalmar sund är mycket frekvent använd kvälls- och nattetid, de flesta aktiviteterna sker dock runt tälten på campingarna, då särskilda nöjeställningar inte anordnas under midsommar.

En tillställning av denna karaktär medför stora påfrestningar på det normala livet i det idylliska samhället, i år har med stor säkerhet mera än 50 000 människor samlats på en relativt liten yta och där alla nästan varje minut är alkoholpåverkade.

Alkoholens inverkan medför att ett alltför stort antal brott inträffar vilka till i stort sett 100 % kan sägas framkallas av alkoholens inverkan. Den beskrivna verkligheten ser projektgruppen som utomordentligt viktig att lyfta fram inför midsommarfirandet 2009.

Gruppen konstaterar också att det finns en framträdande ovilja hos vissa campingägare att förändra den beskrivna contexten, vilket försvårar för övriga aktörer att påverka det förväntade.

Projektgruppen vill med detta också belysa de samhällskostnader som detta firande medför för olika aktörer inte minst kostnaderna för polisens verksamhet. Men också kostnaderna för den brottslighet som inträffar, i år anmäldes 160 brott varav av 42 misshandelsbrott och 5 sexualbrott/våldtäkter.

I den forskning som genomförs i olika sammanhang kan ett misshandelsbrott beräknas till en samhällskostnad om ca 177 000 sek, detta motsvarar en sammantagen kostnad på 7,5 miljoner sek för misshandelsbrotten på Öland, framför allt i Köpingsvik, under midsommar.

Polisens kommendering medför att andra arbetsuppgifter måste prioriteras bort och får direkta konsekvenser för allmänheten både före och efter midsommarhelgen och den konkreta kostnaden i förbrukade timmar kan beräknas till minst 500 000 sek.

Denna beskrivning utgör bara en begränsad del av samhällskostnaderna, kommunen har också kostnader som finns på flera poster och kan inte beskrivas sammantaget.

Projektgruppen ser det som mycket angeläget att peka på samhällskostnaderna i förhållande till den företagsverksamhet som bedrivs och till vilken del den verksamheten finansieras av samhällsservicen.

I vart fall anser arbetsgruppen att samhällskostnaderna är oacceptabelt höga i förhållande till de vinster som genereras hos företagarna i Köpingsvik under motsvarande tid.

Polismyndigheten genomförde sitt arbete som vanligt utan att projektet till någon del gjordes delaktigt i planeringen eller genomförandet av kommenderingen eller i de taktiska ställningstagandena.

28.3.1 Kameraövervakning

I ett tidigt skede skickades en förfrågan ut till ca 20 kameraföretag om viljan att under midsommar förevisa sina utrustningar och för att i operativ miljö prova kamerautrustning som på sikt kan bli aktuell att använda i offentliga miljöer.

Fem svar inkom från olika företag som presenterade en vilja att delta i försöket. Polismyndigheten har enligt kameralagen möjlighet att genomföra kameraövervakning av offentlig plats under högst en månad om det på platsen förväntas brottslighet eller kraftiga ordningsstörningar.

Projektledaren gjorde tidigt en begäran till polismyndigheten om att erhålla beslutsdelegation för aktuellt ärende. Länspolismästaren hänvisade till den operative chefen som ansåg att midsommar i Köpingsvik inte är en sådan plats där kameraövervakning kan genomföras och att denna tillställning inte är av den karaktär som avses i kameralagens 9 §.

Detta ställningstagande drog ut på tiden och erhöles inte förrän under april, vilket medförde att åtgärden därmed inte kunde genomföras med hänsyn till förberedelsetiden. En stor förhoppning fanns till denna övervakningsmetod för att påverka den ordning och brottslighet som beskrivits.

Polismyndighetens ställningstagande är enligt arbetsgruppens uppfattning tveksamt och arbetsgruppen anser att just Köpingsvik under midsommar är en sådan plats där denna övervakningsmetod är användbar.

9§ i kameralagstiftningen har kommit till för att möjliggöra en sådan metod används i kombination med polisiär övervakning i övrigt i dessa och liknande contexter.

Arbetsgruppen såg tidigt en möjlighet att prova denna metod i en mycket utsatt miljö för att därmed också kunna utvärdera om metoden är användbar i syfte att förändra specifika problembilder i liknande sammanhang eller generellt på offentlig plats.

Trots att forskningen visar att det är svårt att med kameraövervakning påverka just miljöer där människor är onyktra var det värt ett försök på denna plats.

Samtal fördes också med kommunalrådet som ansåg att det just i denna miljö också ur en politisk synvinkel kunde vara värt att prova.

28.3.2 Belysning, Bilaga 12.

Någon förändring av belysningen skedde inte på de platser som kan anses vara offentliga, men på i stort sett alla campingar förbättrades belysningen och också på ett större gräsområde som används som camping sätts särskild belysning upp.

Midsommar är årets ljusaste period men de mörka timmarna kräver ändå belysning i flera avseenden inte minst för att motverka att brotts handlingar uppstår.

Projektgruppen har också föreslagit att belysning sätts upp på strandpromenaden utmed Köpingsviken, skrivelse lämnades till kommunen i oktober, projektering pågår.

28.3.3 Arrestor

De arrestmöjligheter som finns i Borgholm är mycket begränsade samt inte anpassade till de nya regler som gäller inom EU, vilket innebär att dispens erhålls för midsommarhelgen specifikt.

Ambitionen fanns att inför midsommar hyra in mobila arrester för att öka möjligheten att frihetsberöva personer som är berusade och som stör ordningen. Efter en kontroll visade det sig att mobila arrester saknas i hela Sverige i den meningen att arresten kan flyttas runt och ställas upp på en viss plats för permanent användning.

Projektgruppen ser problemet som väldigt angeläget att försöka lösa inte bara för Ölands del utan för polisen i stort då liknande problem med säkerhet finns på andra platser i Sverige.

Åtgärden med att frihetsberöva berusade personer är en av de viktigaste och mest framgångsrika brottsförebyggande åtgärderna mot våldsbrott, varför den nuvarande situationen är allvarlig och bör prioriteras högt för att få en lösning.

28.3.4 Street church

Under midsommarhelgen etablerade sig frikyrkan på Grönhags camping i syfte att delta i det förebyggande och omhändertagande arbetet, antalet frivilliga uppgick till 28.

De bodde i anslutningen till campingen och gick runt på campingarna och i dess omgivning för att stötta personer som behövde hjälp av olika slag. Grönhags camping upplät plats för dessa och tog heller inget betalt för platsen.

Frivilliga resurser i övrigt finns inom de olika näringarna som bedriver sin verksamhet i Köpingsvik. Röda Korset närvarade också med sin omhändertagande verksamhet. I övrigt har inte enskilda individer eller organisationer kunnat engageras i någon strukturerad form.

28.3.5 Mottagande och identifiering

Arbetsgruppens inriktning var att projektet skulle vara en del i den planering som genomfördes inför midsommar inom polisen så blev inte fallet trots flera framställningar. Därmed kunde inte andra taktiska dispositioner genomföras för att motverka och minska tillfällena till brott men också att mera tydligt öka möjligheten att både upptäcka och utreda brott.

En sådan metod som föreslogs var att polisen är närvarande då gästerna anländer till campingarna och vid varje camping hälsar gästerna välkomna men också i syfte att göra hotbildsanalyser och att tillsammans med campingägarna avvisa ovälkomna.

28.3.6 Campingarna

Projektet har tillsammans med respektive campingägare försökt att få dessa att anlita både vakter och frivilliga i så stor omfattning att deras camping är tillräckligt skyddad mot både skadegörelse och annan brottslighet och för att gästerna inte skall behöva utsättas av brott från varandra.

I denna del har inte inriktningen varit bra, men som tidigare angivits finns en balansgång mellan investeringar och vinster och den slutsatsen kan dras att uppfattningen råder att samhället får stå för den stora delen av kostnaderna.

Den här frågan bör analyseras och utvärderas vidare, den konkreta frågan som skall hanteras är: **"Är det rimligt och acceptabelt att samhällskostnaderna för midsommarfirandet på Öland är nära 10 miljoner sek?" Och i alla delar kostnader för samhället medan andra aktörer gör stora vinster?**

28.4 Utvärdering av genomförda åtgärder

Upplevelsen hos besökarna på Öland har inte varit möjlig att studera närmare, men sannolikheten är hög att det stora flertalet har upplevt midsommar som positiv.

I den anmälda brottsligheten har närmare 300 personer varit dokumenterade i form av gärningsman, målsägare och vittne.

Den dolda och oanmälda brottsligheten under denna helg är med största sannolikhet procentuellt mycket högre än den annars är, vilket innebär att det som anmälts troligen ligger på en nivå av omkring en femtedel av det som hänt och kanske ännu lägre.

Enligt trygghetsundersökningen har 16 % av de boende i Borgholms kommun utsatts för brott under den senaste 12 månadersperioden. Utfallet är naturligtvis inte jämförbart i detta sammanhang men ger en fingervisning av utsattheten i kommunen totalt.

Följande jämförelse kan göras: Under förutsättning att Köpingsvik besöktes av 50 000 människor under midsommar av dem anmälde 160 personer att de utsatts för brott.

I ett lågt perspektiv antas detta vara en femtedel av den brottslighet som verkligen inträffat, vilket innebär att 800 personer egentligen blivit utsatta, vilket utgör 1,6 % av besökarna. Midsommar utgör 4 dagar av året, detta medför att den population som gästar Köpingsvik under denna helg skulle bli utsatta för brottslighet 1,5 gång/person om de bodde där hela året.

I det perspektivet måste brottsligheten anses allvarlig och måste ha högsta prioritet för att förändring skall kunna komma till stånd.

Sålunda ligger den anmälda brottsligheten i Köpingsvik under midsommar på en nivå som motsvarar 150 % på årsbasis.

28.4.1 Polistaktik

Som tidigare angivits har inte någon förändring skett av polistaktiken och inte heller har diskussioner förts i syfte att förändra, projektet har i sin helhet hållits utanför all planering inför midsommar och som tidigare beskrivits övriga sommaren, trots att framställningar vid flera tillfällen gjorts från projektledaren.

28.4.2 Lugna gatan

”Lugna gatan” och ett projekt i Göteborg kontaktades för att vara aktiva i midsommarfirandet, då det gäller ”Lugna gatan” bedrivs deras verksamhet till stora delar på att till 100 % finansiera verksamheten eller insatserna liksom att en viss lön betalas till de som är aktiva vid genomförande av åtgärder.

Vid en beräkning av kostnaderna för detta visade det sig att det var omöjligt att finansiera inom projektbidragets ram. Projektet var också i kontakt med ett parallell program till detta som bedrivs i Göteborg för att se om det fanns någon möjlighet till samverkan.

Även i denna del kan finanssituationen sägas varit avgörande och i sig ett hinder då kostnaderna för liknande insatser blir stora. Denna del kan sägas också ha fallit på att det fanns olämpligheter i contexten.

28.5 Slutsatser och förslag

I utvärderingen ovan kan till stora delar de slutsatser och förslag som kommit fram anses beskrivna. Det som i övrigt är noterbart är det som beskrivits om polisens planering och oviljan att göra projektet delaktigt i föreberedelsearbetet inför midsommar och övriga sommaren.

Vidare måste alla resurser sättas in för att förändra problembilden inför midsommar 2009, årets firande har inte varit mera problemartat än tidigare utan kan till vissa delar anses lugnare, men trots detta finns en problembild som är helt oacceptabel och som måste påverkas inför midsommar 2009.

Inför 2009 bör frågan om möjligheten för polisen att ta betalt för alkoholutandningsprov aktualiseras, en av polisens huvuduppgifter är att förebygga brott, då framstår möjligheten och åtgärden som angelägen.

På ett flertal ställen i Sverige uppstår med jämna mellanrum frågan om polisen har möjlighet att erbjuda någon att få göra ett utandningsprov i sållningsinstrumentet. Den möjligheten finns inte idag, men den bör tas upp för bedömning för att prova om möjligheten finns. En faktor är att ta betalt för åtgärden, vilket därmed finansierar den personalinsats som görs. Tekniska hinder synes inte föreligga.

28.6 Kvalitativa studier, Bilaga 7.

De allra flesta intervjuade anser att midsommarhelgen ur deras perspektiv har varit mera positiv än tidigare år, främst det år som ligger närmast i tid.

Uttalanden som den ”Lugnaste midsommaren under mina år”, i detta fall 12 stycken, flera har yttrat sina åsikter i liknande termer.

Årets midsommarfirande fick en tidigare start än förra året och tidigare år (2007), vilket ur polisens perspektiv kan sägas ha varit en överraskning då underlag för detta saknades i den historiska närtiden.

Den tidigare starten medförde också att det våldsamma firandet slutade tidigare än de år som relaterats ovan, vilket i sig kan sägas vara positivt. Många påbörjade hemresan redan under midsommardagens eftermiddag - kväll.

De flesta campingägare visar en positiv syn till det samarbete som funnits under hela våren och till de träffar som genomförts i syfte att hjälpa dem för att midsommarhelgen skulle bli så bra som möjligt och till det brottsförebyggande arbetet i stort. De gjorda insatserna har haft en påverkan under resten av sommaren. Vidare har de skapade kontakterna medfört att det fortsatta arbetet i alla delar på sikt kommer att förändra problembilden totalt sett.

Från en campingägare framförs följande åtgärder som framgångsrika i samband med midsommar men även övrig tid:

- De som anländer till campingen anvisas plats
- För att slippa segregering läggs olika sällskap i förhållande till varandra, varannan gäst är man och varannan kvinna, vilket får en automatisk lugnande effekt.
- Gäster uppmanas att ta med burkar i stället för flaskor, via hemsidan.
- Deponering av pengar för att den använda platsen skall städas, mycket framgångsrik metod.
- Armband för betalande gäster minskar obehöriga och ger status för den som gästar en viss camping och minskar med stor sannolikhet brottsligheten bland gästerna.
- Aktuella telefonlistor som alltid möjliggör snabba kontakter.
- Kontinuerlig städning motverkar både skadegörelse och annan oordning.
- Avstängning av trafiken in till campingen.

28.7 Kvantitativa studier

Då midsommarhelgen de senaste åren inte inträffar vid samma datum är det viktigt att jämföra relevanta datum med varandra, i denna utvärdering har midsommarveckan i helhet jämförts respektive år, måndag till söndag men med varierande datum.

Den största delen av brotten anmäls till polisen i samband med att de inträffar eller när de upptäcks, medan en mindre del anmäls senare, t.ex. förlustanmälningar av olika slag som ibland anmäls flera veckor efter i förhållande till då de inträffat, med internet har möjligheten ökat att anmäla brott.

I jämförbara siffervärden ligger åren 2007 och 2008 mycket nära varandra i utfall. Våldsbrotten visar en marginell nedgång och övrig brottslighet visar inga eller mycket små förändringar totalt kan konstateras att det i vart fall inte skett någon ökning.

29 Minska stöld- och misshandelsbrotten på Strand hotell under hela sommaren.

29.1 Problembeskrivning

Strand hotell utgör en av de platser som är mest brottsbelastad över tid och i jämförelse kan den sägas vara mycket utsatt både vad avser antal brott i förhållande till yta och antal personer i förhållande till antal brott. Denna verklighet måste påverkas!

Åtgärder ska genomföras tillsammans med restaurangägaren. I samband med detta har också följande parametrar diskuterats. Hög omsättning, hög trivsel och låg brottslighet kan dessa faktorer förenas eller är det en utopi?

Den brottslighet som uppstår kan också till nära 100 % hänföras till att både målsägare och gärningsmän är alkoholpåverkade.

Den s.k. happy hour som sker på söndagar medför stora negativa konsekvenser och brottslighet uppstår på ett sätt som inte annars skulle ha skett, vilket också med tydlighet kan ses i den anmälda brottsligheten.

Ett stort antal förlustanmälningar görs av gästerna på restaurangen, dessa händelser kan till stor del bedömas vara stöldbrott, vilket därmed innebär att stöldbrottsligheten är mycket högre än som registrerats.

Se vidare gjord utvärdering. Behov av fördjupad kartläggning av våldsbrotten finns.

29.2 Åtgärdsförslag i projektplanen

- Kameraövervakning av entrén till restaurangen.
- Låsbara skåp sätts upp för att gästerna skall kunna låsa in sina tillhörigheter för att förebygga att de tillgrips.
- Hårdare polisiär kontroll av ordningen även inne på restaurangen.
- Ett nära samarbete med restaurangen ordningsvakter.
- Utbildning av all personal i ansvarsfull alkoholserving.
- Den som har löst inträde på restaurangen kan sedan inte lämna restaurangen annat än om ny entré betalas.
- Intern polisiärt ska kvaliteten på alla anmälningar från aktuell plats höjas, i varje ärende ska ambitionen vara att kunna erhålla mera information runt händelsen och anteckning av vittnen skall eftersträvas.
- Köer till restaurangen ska i varje läge motverkas.

- Den som är synligen påverkad ska inte få tillträde till restaurangverksamheten enligt alkohollagen.

29.3 Utvärdering av genomförda åtgärder

29.3.1 Polisens arbete

Polisen har vid ett antal tillfällen bedrivit övervakning både i uniform och civilt på restaurangen. Dessa åtgärder genomfördes främst under vecka 28 och 29.

Åtgärden ger en bild av hur verksamheten bedrivs och hur stämningen är på restaurangen och mellan gäster. De upplevelser som lämnats av polismännen är delade och kan sägas vara både kritiska och mindre kritiska, vilket med stor säkerhet beror på individuella subjektiva erfarenheter som därmed ger olika bilder vid en okulär bedömning.

De vunna erfarenheterna visar stora svårigheter att övervaka miljön då ett stort antal gäster finns på restaurangen, ur polisens perspektiv ställs frågan om antal besökare är rimligt i förhållande till det fysiska utrymmet då det är som flest besökare.

Den höga besöksfrekvensen gör som tidigare beskrivits att det finns svårigheter att överblicka vad som händer i alla utrymmen, vilket innebär att brott kan genomföras utan att övervakning kan ske.

Flera polismäns uppfattning är att det förekommer narkotika i restaurangmiljön och försäljning och annan överlåtelse också sker.

Samarbetet har förbättrats under året men det kan förbättras ytterligare, vad som kan konstateras vid denna rapportutformning är att det inte finns någon information att ordningsvaksrapporter lämnats till polismyndigheten, vilket krävs att så skall ske varje dygn.

Tillsammans med restaurangen genomförs varje år en särskild utbildning för de som skall arbeta i restaurang och barer under sommaren. Dessa personer har ett mycket ansvarfullt och svårt arbete av flera skäl, inte minst att i en pressad och stressad situation bedöma om en viss person är för påverkad för att erhålla servering.

Tips har inkommit om att underåriga vid några tillfällen tagit sig in på restaurangen.

Kritik har också riktats från restaurangen till polisen för att tillgängligheten har varit låg vid flera tillfällen under sommaren, frihetsberövanden har skett av ordningsvakterna men polisen har inte haft möjlighet att komma till platsen varför personen har fått friges. Restaurangen menar att detta är helt oacceptabelt och en förändring måste komma till stånd inför nästa sommar.

I ett tidigt skede gjordes en framställan internt inom polisen att Strand hotell skulle vara föremål för insatser mot narkotika under sommaren 2008, inte vid något tillfälle bedömdes det finnas ett behov eller en resurs för att genomföra en riktad insats mot den narkotikahandling som finns i denna miljö.

29.4 Slutsatser och förslag

Projektinriktningen har inte kunnat påverka den problembild som finns annat än i mycket begränsad omfattning.

Strand hotell är den plats på Öland där flest brottshändelser har inträffat under sommaren 2008 och historiskt. Det är inte okänt varken för sakägare och polismyndigheten att detta faktum råder.

De åtgärder som genomförts i syfte att påverka den anmälda brottsligheten har bara i begränsad omfattning medfört förändringar, Strand hotell med omnejd är fortfarande den plats på Öland som genererar flest brottsanmälningar.

Den lagstiftning som styr serveringen av alkohol ställer stora krav på den som har tillståndet, den problembild som framträder påtaglig både i nutid och historiskt visar att det finns ett behov av kraftfulla och riktade åtgärder för att en förändring skall kunna komma till stånd.

Tidigare har man förklarat denna problembild med antalet besökare på restaurangen, den förklaringen är naturligtvis relevant men på inget sätt acceptabel i förhållande till de krav som ställs på den som har utskänkningstillstånd.

Arbetsgruppens uppfattning är att det måste skapas större förståelse för de regler som gäller och vilka reella krav som ställs på den som driver restaurangverksamhet och som har utskänkningstillstånd, detta gäller generellt på hela Öland.

29.5 Förslag

- Ett samverkansprojekt startas upp för att påverka den beskrivna problembilden.
- Länsstyrelsen, kommunen, restaurangägare och polis bör ingå i gruppen.
- Särskilda utbildningsinsatser genomförs för de poliser som ska jobba med krogkontroller på det sätt som planeras på länsstyrelsen.
- Restaurangen skapar förutsättningar för att gästerna kan dricka vatten vid olika oaser i restaurangmiljön och vid entréerna, utan kostnad.
- En fördjupad bedömning bör göras för att kontrollera om den aktuella lokalen har rätt antal personer angivna för besök samtidigt.

30 Minska inbrott i bilar, Böda kronocamping med parkeringar.

30.1 Problembeskrivning

Under juli månad sker ett antal inbrott i bilar vid Böda kronocamping denna verklighet gäller för flera år tillbaka i tiden och kommer med stor sannolikhet att gälla för 2008 om inte särskilt riktade åtgärder genomförs.

Brotten inträffar därför att de som besöker platsen ofta är på resande fot och har hela semesterpackningen i bilen, vilket leder till en attraktion hos tjuven. Dels objektet men också att tillsyn av objektet saknas. Generellt kan sägas att antalet bilbrott minskar men att det finns vissa omständigheter som kan tyda på att minskningen kan komma att avta därför att fler och fler bilar utrustas med GPS.

Den kunskap som idag finns visar att inbrotten i bilar vanligtvis sker under dagen på lördagar och söndagar under juli månad, tiderna för brotten är ca 12.30 - 14.30. Flera brott inträffar även på de anslutningsvägar som finns norr om det anlagda området.

Böda sand är ett mycket attraktivt område för avkoppling och rekreation, detta medför att området besöks av ett mycket stort antal människor under sommaren. På den större parkeringsplatsen rymmer ca 750 fordon vilka till viss del kan innehålla föremål som kan upplevas lockande för en tjuv.

Under vissa tider mitt på dagen finns ett mycket begränsat antal människor på parkeringen, vilket medför att en person i oärliga avsikter kan agera relativt ostört.

De enda metoderna som bedöms vara framgångsrika är övervakning och att bilägaren verkligen inte har något av värde kvar i fordonet men även upplevelsen av att platsen har tillsyn påverkar i positiv riktning.

30.2 Åtgärdsförslag i projektplanen

- Avgränsningar av befintliga parkeringar.
- Övervakning och tillsyn genom kommunvärdarna.
- Informera om de parkeringsmöjligheter som finns.
- Ställa större krav på sakägarna om förbättringar och tillsyn.
- Förbättrad belysning kan aktualiseras.

30.3 Utvärdering av genomförda åtgärder

30.3.1 Avgränsningar av befintliga parkeringar

Den största parkeringen på Böda sand rymmer omkring 700 fordon, vilket naturligtvis medför att en samland översikt av parkeringen är omöjlig att genomföra. Vid entrén till denna finns alltid en vakt som tar betalt för uppställningen.

Under sommaren har denna vakt utrustats med de vykort som tryckts upp för att lämna information om att det finns risker med parkeringen och att man som bilägare bör vidta en del åtgärder för att inte utsättas för brott.

De brott som inträffade under 2007 kunde till viss del hänföras till lördagar, det är den dag som man byter hyresgäster i de sommarbostäder som hyrs ut, en del av de gäster som

lämnar sina stugor vill utnyttja tiden och njuta av miljön ytterligare en dag, vilket medför att den fullpackade semesterbilen blir stående på den stora parkeringen.

Detta framfördes till campingägaren för att hitta en lösning för dessa gäster, vilket också gjordes och ledde till att denna brottslighet upphörde i sin helhet tillsammans med en förbättrad övervakning.

30.3.2 Belysning

Då den aktuella parkeringen används i mycket liten omfattning under den mörka perioden på dygnet saknas motiv för en förändrad belysning. Det finns dock skäl att även inom detta campingområde närmare se över belysningen i stort.

30.4 Slutsatser och förslag

Den riktade insatsen mot parkeringen har medfört att brottsligheten upphört och de genomförda åtgärderna kan med hög sannolikhet knytas till effekterna och utfallet.

En del brottslighet har inträffat inom campingområdet under sommaren, stranden kvälls- och nattetid har varit utsatt för brottslighet av ungdomsgång som kommit till Böda utan kontroll och utan föräldrar.

Det är mycket svårt att genomföra kontroller över vilka som gästar stranden under denna tid på dygnet, samtidigt som tillträdesskyddet är lågt vilket möjliggör för vem som helst att besöka stranden, vilket också är en rättighet.

Böda camping har under en stor del av sommaren varit fullbelagd vilket medför att campingen kan betraktas som en mindre stad med allt vad det innebär, att på en sådan plats helt uppnå brottsfrihet är nog inte möjligt även om det är ambitionen.

Inför sommaren 2009 bör det, som beskrivits på annan plats, finnas minst två poliser som arbetar på norra Öland. Ett utvecklat samverkansarbete är möjligt och projektet har förbättrat förutsättningarna så att optimala möjligheter finns att eliminera brottsligheten helt under 2009, om det fokuserade arbetet fortsätter på platsen.

31 Minska den anmälda brottsligheten i centrala Borgholm under perioden 21 juni - 12 aug. 2008.

31.1 Problembeskrivning

Centrala Borgholm är en av de orter som är mest besökta under sommarperioden i Sverige. Den verkligheten medför att olika typer av oönskade händelser inträffar inte minst brottslighet.

Öland besöks varje dag under sommaren av ca 250 000 människor en del över dagen andra över hela sommaren.

Då ett stort antal människor träffas och frekventerar ett begränsat utrymme uppstår påfrestningar och friktioner, en del av detta är den brottslighet som uppstår.

Borgholms kommun är betydligt mer utsatt än Mörbylånga kommun, vilket motiverar att särskilda åtgärder behöver vidtas för att påverka problembilden i Borgholm.

De brott som skall ägnas särskild uppmärksamhet är:

- **Cykelstölder**, inträffar på Storgatan, Östra Kyrkogatan, Tullgatan, Sandgatan och Kungsgatan.
- **Inbrott i bil, bilbroten** inträffar i första hand under torsdag-söndag och på gatorna, S:a Långgatan, Trädgårdsgatan och Östra Kyrkogatan.
- **Våld**, inträffar i restaurangmiljöerna där Strand framträder framför övriga.
- **Fickstölder**, kräver särskild uppmärksamhet men även här framträder restaurangmiljöerna.
- **Narkotikabrott**, även här framträder restaurangmiljöerna, men även offentlig plats i centrala Borgholm är aktuellt.
- **Förlustanmälningarna** skall analyseras särskilt, i de allra flesta fall är dessa en direkt stöld som drabbat målsägaren. Här framträder söndagar som mest utsatt liksom Strand hotell.

31.2 Förslag till åtgärder i projektplanen

- Vykort tas fram för att öka kunskapen om att det finns risker att utsättas för brott i semestermiljön.
- Polisen skall vara synlig under dagtid i centrala Borgholm.
- Polisen skall i övrigt finnas tillgänglig på Öland dygnet runt under den frekventa sommarperioden.
- De föreslagna åtgärderna skall upplevas positivt av besökarna på Öland.
- Toaletter skall finnas tillgängliga i Borgholm och andra tätorter.
- Papperskorgar skall aldrig vara överfulla.
- Parkeringar skall övervakas under dagtid.
- Försäkringsbolagen skall ta fram informationsmaterial för att sprida ett brottsförebyggande budskap.
- Kameraövervakning skall aktualiseras i centrala Borgholm.

- Särskilda åtgärder mot cykelstölder skall genomföras.
- Bussföretagen uppvaktas i syfte att bedriva kommunal trafik hela dygnet för att motverka t.ex. rattfylleri, men också svarttaxi och den brottslighet som finns runt denna verksamhet.

31.3 Utvärdering av genomförda åtgärder

31.3.1 Vykort, Bilaga 8.

25 000 vykort trycktes upp alla med ett brottsförebyggande budskap, korten togs fram genom ett samarbete mellan polisens tekniska rotel och projektet. Korten bifogas i bilaga och har i flera fall nya budskap. Budskapen har arbetats fram i projektgruppen.

Åtgärden har varit omöjlig att genomföra utan det erhållna projektbidraget. Korten har inte delats ut i den omfattning som var avsikten men är användbara även kommande år. Att lämna vykortet till de som redan säljer vykort var inte en framgångsfaktor därför att våra kort var gratis.

31.3.2 Polisen synlighet

Projektledaren tillsammans med övrig representant från polisen har haft som övergripande målsättning att vara synliga i första hand i centrala Borgholm men också på andra delar av Öland när behov funnits. Den synlighet som detta skapat har till mycket stora delar uppskattats väldigt positivt av turister och orsbefolkningen. Åtgärden har med säkerhet varit brottsförebyggande under dagtid.

Polisens planering i övrigt och med den beskrivna förstärkningen borttagen medförde att två polismän skulle finnas tillgängliga på Öland mellan 12.00 - 02.00, den inriktningen kunde inte genomföras fullt ut men visade på en ambition att prioritera mot befintliga behov, men som tidigare beskrivits bara utgjorde en del av behovet.

31.3.3 Toaletter, Bilaga 9.

En central och viktig del för att motverka föroreningar i centrala Borgholm är att det finns tillräckligt med toaletter i den offentliga miljön. Projektgruppen anser inte att så har varit fallet och ett stort antal personer har både fått besök i trädgårdar och trapphus. Inför 2009 bör denna fråga prioriteras och analyseras närmare.

31.3.4 Papperskorgar, Bilaga 9.

På annan plats har denna fråga beskrivits men det kan tilläggas att i allt väsentligt har städning fungerat men arbetsgruppen ser det som angeläget att de förslagna åtgärderna runt städningen beaktas inför nästa sommar.

31.3.5 Parkeringar och parkeringsövervakning, Bilaga 10.

På gator och på de särskilda parkeringsplatserna där parkeringsövervakning genomförts av det aktuella bolaget har inte något bilbrott kunnat konstateras, det utfallet motiverar mycket väl deras fortsatta arbete under sommaren 2008. Projektets planering och tanke var

att de aktuella parkeringarna skulle kunna ha tillsyn under den frekventa sommarperioden, denna målsättning har uppnåtts till alla delar.

31.3.6 Länsförsäkringar

Länsförsäkringar har varit en samverkanspart och stött projektet på flera sätt, främst genom framtagande av ett vykort med ett förebyggande budskap.

31.3.7 Kameraövervakning av centrala Borgholm

En av de åtgärder som aktualiserades tidigt var frågan om kameraövervakning både i samband med midsommar och under den övriga frekventa sommarperioden.

En tidig kontakt togs med kommunledningen för att få en bild av deras syn på frågan. Efter det samtalet avfördes åtgärden som mindre lämplig. I sammanhanget noterar projektgruppen att Storgatan i Borgholm övervakas med s.k. webbkamera och har så gjorts under hela året och även tidigare.

31.3.8 Cykelstölder

Projektgruppen hade tidigt ambitionen att med alla medel försöka minska antalet cykelstölder genom att ta fram gratis **kommuncyklar** som skulle finnas tillgängliga i centrala Borgholm. Vid den fördjupade analysen gjordes den bedömningen att det saknades förutsättningar att inom projektet genomföra åtgärden.

Metoden för att påverka cykelstölder är med stor säkerhet en framgångsfaktor under förutsättning att särskilt avdelad personal kan planera och genomföra åtgärden.

Antalet cykelstölder har minskat under sommaren men måste i allt väsentligt hänföras till slumpmässiga faktorer och ryms inom den prognostiserade sannolikhetsramen.

31.3.9 Transporter

Den kommunala busstrafiken har bedrivits enligt tidigare tidtabell och i någon mån anpassade till de behov som finns vid särskilda tider.

På norra Öland finns en särskild linje för att underlätta för människorna som bor där att besöka t.ex. restauranger. Med stor sannolikhet bedrivs "svarttaxi- verksamhet" på Öland under sommaren. Några ärenden upptäcktes genom riktad spaning, men svårigheter finns alltid i dessa sammanhang att styrka brott.

Konceptet med väl fungerande kommunala färdmedel i förhållande till rattfylleri och svarttaxi bör vara föremål för riktade insatser under 2009. Ursäkten: "jag kunde inte ta mig hem" borde vara överspelad och oanvändbar.

31.4 Slutsatser och förslag

De brott som varit föremål för särskilt uppmärksamhet kan sägas ha minskat, som tidigare beskrivits ökar våldsbrotten men ökningen är lägre på Öland än i övriga länet. Se ovan vilka brott som varit föremål för särskilda åtgärder enligt denna fokus.

Då det gäller narkotikabrotten har ingen riktad åtgärd genomförts under sommaren men den allmänna uppfattningen knuten till den generella utvecklingen är det inte sannolikt att dra någon annan slutsats än att tillgången på narkotika också ökat i Borgholm.

Projektarbetsgruppen föreslår att åtgärder genomförs nästa år för att få en tydligare bild av narkotikaproblemets omfattning.

32 Minska alkoholkonsumtionen under sommaren 2008, med fokus på unga människor.

32.1 Problembeskrivning

Under sommaren dricker besökarna i Borgholm en stor mängd alkohol, detta medför att de gör saker som de annars inte skulle ha gjort, en del av detta är att begå brott. Unga människor begår också sin alkoholdebut.

32.2 Förslag till åtgärder i projektplanen, Bilaga 11.

- Polisen frekventerar övervakningen av gräsytorerna i anslutning till Strand hotell.
- Ett samarbete inleds med systembolaget för att synkronisera möjligheten till begränsningar genom att t.ex. begränsa möjligheten för den som inte är nykter att kunna köpa alkohol.
- Kronobergsmodellen skall användas fullt ut, både vad avser unga och brott mot den lokala ordningsstadgan.
- Kommunen genomför ett antal riktade åtgärder mot skolungdomar som bor i Borgholm, genom att t.ex. ha ungdomsgården öppen vissa tider.

32.3 Utvärdering av genomförda åtgärder

32.3.1 Polisens övervakning

Det operativa polisarbetet har inte varit inriktat mot att störa den alkoholförtäring som sker i Socitysparken i Borgholm under främst söndagar men även lördagar.

I den planering som genomfördes bedömdes åtgärden med riktad övervakning mot den offentliga förtäringen av alkohol som en framgångsfaktor.

Den främsta orsaken till att denna åtgärd inte har genomförts kan i första hand hänföras till att andra åtgärder haft högre prioritet, men också att de som förtär alkohol i Socitysparken inte bedöms som ett problem i den meningen att polisen behöver ingripa trots att förbud råder att förtära alkohol på platsen.

Den uteblivna åtgärden kan ses som att polisen lämnar rapporteftergift på den beskrivna brottsligheten. Huruvida den bedömningen är korrekt eller inte är svårbedömd, men inte

acceptabel ur den lokala politiska synen, då det finns en lokal allmän vilja att polisen skall beivra denna brottslighet.

Arbetsgruppen pekar återigen på att insatser bör/ska genomföras under sommaren 2009 och ser det som en brottsförebyggande effekt senare under kvällen och att den totala alkoholkonsumtionen minskar vilket därmed naturligt minskar risken och sannolikheten för att brottslighet uppstår.

32.3.2 Systembolaget

Samarbetet med systembolaget har inte varit framgångsrikt när det gäller det konkreta arbetet i samband med projektet. Polisen har med jämna mellanrum besökt försäljningsställena i Borgholm och Löttorp, generellt kan sägas att det inte funnits några större problem med onyktra personer eller andra oönskade kunder som stört verksamheten.

Försäljningsstället i Löttorp har haft en omfattande köbildning varje dag under högsäsongen även denna bild styrker att besökarna på norra Öland varit flera än tidigare. Det är inte realistiskt att göra den bedömningen att det förekommer "dagen efter körning" i samband öppnandet och under andra tider.

32.3.3 Kronobergsmodellen

Inom polismyndigheten i Kronoberg har man marknadsfört en offensiv taktik mot unga som både innehar och konsumerar alkohol i syfte att beslagta och förverka denna.

Metoden har använts inom polisen under lång tid men kan sägas ha utvecklats med det som är gjort i Kronoberg. Polisen har aktivt använt metoden på Öland under främst skolavslutningen och midsommar, vid främst skolavslutningen saknades stora delar av den polisresurs som behövts för att åtgärden skulle kunna ha använts optimalt.

32.3.4 Öppen fritidsgård, Bilaga 11.

Genom projektet har en delfinansiering av den öppna fritidsgården efter skolavslutningen varit möjlig. Under två veckor efter skolavslutningen var fritidsgården i Borgholm öppen, vilket uppfattades som mycket positivt av besökarna och besöksfrekvensen var i jämförelse mycket hög.

Åtgärden skapade också förutsättningar för ungdomar att umgås under ordnade och nyktra förhållanden. Ett stort antal aktiviteter anordnades och utflykter genomfördes.

32.4 Förslag

Även kommande år är det angeläget att fritidsgården hålls öppen under den angivna perioden och gärna ytterligare någon vecka. Projektet ser det också som viktigt att fritidsgården kan öppna två veckor före skolstarten.

Av flera skäl bör fritidsgården öppnas, främst för att möjliggöra för ungdomarna att ha någonstans att träffas inför skolstarten och för att motverka att de drar omkring på gatorna,

men också för att motverka att ungdomar vistas i andra olämpliga miljöer liksom att förhindra att alkohol och andra droger används.

32.5 Slutsatser och förslag

Detta fokusområde kan till vissa delar anses ha utfallit positivt vad avser alkoholkonsumtionen hos unga, men det är dock svårvärderat, sannolikheten att metoden med den öppna fritidsgården varit framgångsrik är mycket hög och projektgruppen föreslår åtgärder enligt ovan.

Det är viktigt att poängtera värdet av den öppna fritidsgården där många unga under denna period har sin fasta punkt där man kan träffas och umgås.

Hur den totala alkoholkonsumtionen förändras kommer att bedömas i jämförelse med de siffror som kan utläsas i systembolagets försäljningssiffror. De studerade siffrorna från Systembolagets siffror för sommaren på Öland visar ingen ökning av försäljningen.

Projektgruppen har tagit fram ett vykort med texten: "Din hjärna behövs, sup inte skallen i bitar, Drick vatten!" Vykorten har delats ut i offentliga sammanhang, bl.a. från en kiosk på torget i Borgholm, resultatet av detta budskap har av förklarliga skäl inte varit möjligt att utvärdera.

33 Minska all brottslighet på Ölands campingplatser under sommaren 2008, midsommar hanteras särskilt. Bilaga 5.

33.1 Problembeskrivning

Vid sidan av centrala Borgholm och under midsommar inträffar en stor del av brotten på campingplatserna på Öland. Brotten består till största delen av stöldbrott men våldsbrotten kan också betraktas som frekventa.

33.2 Åtgärdsförslag i projektplanen

- Campingvärdarna skall bära det största ansvaret för att förebygga den angivna brottsligheten ett nära samarbete med polisen är angeläget.
- Förbättrad belysning inom campingområdena kan vara aktuellt på samtliga campingar.
- Säkerhetsskåp och andra säkerhetsåtgärder bör aktualiseras där detta saknas.
- Informationsbroschyrer skall finnas tillgängliga för att motverka att tillfällena till brott uppstår.
- Övervakning av själva campingområdet skall ske nattetid för att begränsa möjligheten för obehöriga att genomföra t.ex. stölder i tält.
- Förbättrade sektoriseringar skall genomföras där detta saknas.

- Den som bor på Ölands campingar skall uppleva trygghet och inte utsättas för brott eller andra störningar.
- Polisen genomför säkerhetsbesiktningar av varje campingplats och skriver ett säkerhetsprotokoll vid varje besiktning.
- Grönhags camping skall ägnas särskild uppmärksamhet.
- Tillträdesskyltar sätts upp för att motverka att obehöriga besöker de campingplatser de inte har någon rätt att besöka. Möjligheten att avvisa obehöriga framstår som självklar likväl som brottslighet kan föreligga.
- Campingvärdar och ägare skall utbildas för att inte själva utsättas för brott.
- Förebyggande information för att motverka bränder skall genomföras, genom räddningstjänsten och försäkringsbolagen.
- Affischer och en informationsbroschyr trycks upp för att informera om att det finns risker vid camping som man bör vara medveten om för att inte utsättas för brott i samband med camping.

33.3 Utvärdering av genomförda åtgärder

Sammantaget inträffar en stor del av den brottslighet som inträffar i de olika campingmiljöerna, en ambitiös inriktning i projektet har medfört att arbetet tillsammans med campingägarna till stor del varit positivt och framgångsrikt.

Fortfarande framstår Köpingsvik under midsommar som ett mycket allvarligt problem och där campingarna är den stora brottsplatsen. I år har Grönhags- och Lundegårds camping varit mest utsatta, medan övriga campingar har varit mindre utsatta.

Det uppräknade åtgärds paketet har till stora delar genomförts då det gäller polisen, störst fokus från polisens sida har lagts på den campingar som historiskt varit mest utsatta och under våren och inför midsommar har de olika campingarna och deras värdar haft en nära kontakt med polisen.

Flera av campingarna har visat ett stort intresse att genomföra åtgärder för att påverka problembilden medan andra varit mindre intresserade. Attityden till problembilden och viljan att påverka denna har varit avgörande för framgång. Det finns skäl att lyfta fram Gröndals camping som en förebild för andra campingar, denna camping arbetar strukturerat med åtgärder för att förbättra miljön och minska tillfällena till brott.

33.4 Camping Öland, Bilaga 5.

I ett tidigt skede kontaktades Camping Öland, som är en central organisation för alla campingägare på Öland. Ordföranden Catrin Sörenson har varit mycket positiv till initiativet

från projektet och efter ett antal träffar togs ett åtgärdsprogram fram för att skickas ut till alla campingar på Öland.

Programmet bifogas i bilaga och kan i sin helhet sägas utgå från de punkter som anges i projektplanen.

Under våren genomfördes ett möte för att presentera programmet och utbyta erfarenheter inför säsongen, vid mötet närvarade också representanter för riksorganisationen.

Flera av de punkter som anges i programmet är åtgärder som redan genomförts sedan lång tid tillbaka men som finns skäl att ange och förtydliga.

Programmet riktar sig också till campingägaren för att denne inte heller skall utsättas för brott, framför allt lyfts kontanthantering fram som en viktig faktor att beakta.

Under sommaren har endast något enstaka brott av allvarlig karaktär inträffat på Ölands campingar och man ser midsommar som en isolerad företeelse. Fortfarande inträffar ett för stort antal vardagsbrott i campingmiljöerna vilket går att påverka om det konkreta förebyggande arbetet fortsätter.

De campingar som har arbetat strukturerat med ordning, reda och tillsyn har nått den största framgången och har troligtvis också den högsta beläggningen i förhållande till övriga.

Projektet gör den bedömningen att problembilden har förändrats i positiv riktning, vilket innebär att den totala brottsligheten har minskat på campingarna men det är av yttersta vikt att det förbättrande och förebyggande arbetet fortsätter för att höja kvalitet och besöksfrekvens.

Den bilaga som bifogas utgör i sin helhet de förslag till åtgärder som behöver genomföras på varje camping. Det finns skäl att lyfta fram att polisen besökt ett stort antal campingar och ett protokoll skrevs för att ge en bild av behov av åtgärder som sedan kort delgavs campingägaren.

34 Öka tryggheten på hela Öland under sommaren 2008.

34.1 Problembeskrivning

Det finns ingen direkt grund för att påstå att människor som finns på Öland under sommaren är otrygga eller upplever otrygghet. Det är dock inte osannolikt att äldre människor som lever i t.ex. Borgholm hela året upplever att sommaren medför en olägenhet och att störningar sker framför allt under nattetid.

34.2 Förslag till åtgärder i projektplanen

De åtgärder som genomförs inom andra fokusområden skall leda till att upplevelsen av trygghet ökar och att människor känner mindre oro under den angivna perioden. Polisens tillgänglighet skall också öka under perioden liksom synligheten. Poliser bör finnas

tillgängliga under dagtid i Borgholm för att öka upplevelsen av tillgänglighet, likväl som att polisstationens öppettider anpassas till affärernas tider.

Allmänheten kallas till informationsmöten under våren och upplevelsen av att polisens tillgänglighet ökar är en central faktor för möjligheten att öka tryggheten.

Hur polisens tillgänglighet på Öland skall kunna öka är föremål för diskussion. Direkta mobiltelefonnummer till polisen på Öland kan bli aktuellt.

En stor del av de åtgärder som aktualiserades tidigt har varit riktade mot trafik, t.ex. en omledning av trafiken i samband med midsommarhelgen, den åtgärden har inte förståtts av vägverket utan förklarats bort som omöjlig och kostnadskrävande.

Särskilda regleringar av trafiken vid avfarterna till campingplatserna i Köpingsvik har i nuläget också varit omöjliga att genomföra.

Åtgärder har föreslagits för att förbättra trafikmiljö, trygghet och den allmänna miljön i centrala Borgholm.

Media informationen kommer att ha en framträdande och betydelsefull roll i syfte att skapa medvetenhet om projektet och en konkret uppföljning av vad som händer varje dygn på Öland.

De frivilliga resurserna ska kartläggas fullt ut, informations- och utbildningsinsatser ska genomföras för dessa.

En rullande polisstation bör vara tillgänglig under den frekventa sommarperioden.

Alla kommunala nämnder skall känna till projektet liksom tjänstemän och politiker.

34.3 Utvärdering av genomförda åtgärder

Flera av de åtgärder som gäller trafik kunde inte genomföras därför att vägverket inte såg förslagen som realistiska.

Övriga åtgärder som har genomförts i projektet har också som tidigare beskrivits haft en målsättning att öka tryggheten liksom att minska brottsligheten. Inriktningen av åtgärderna har nått båda dessa mål. Se vidare trygghetsmätningen.

Den rullande polisstationen kan sägas varit verksamhet i begränsad omfattning men det finns skäl att inför sommaren 2009 utveckla denna metod och göra den tydlig.

Skulle modellen med särskilt avdelade poliser för norra Öland inte bli av, bör metoden med den rullande polisstationen användas i stället, i detta sammanhang bör också södra Öland vara föremål för ökad tillgänglighet från polisens sida.

34.4 Förslag

Inför sommaren 2009 kan de åtgärder som inte genomförts under 2008 aktualiseras igen då flera av dessa verkligen motiverar ett genomförande.

Projektgruppen ser det som angeläget och möjligt att genom informationsträffar med allmänheten för att öka kunskapen och balansera de förväntningar som finns på polisen och kommunen.

Särskilt angeläget är detta i de glesbygdsområden som finns i kommunerna på Öland, i norra delen är Byxelkrok och Löttorp sådana platser och i södra delen Degerhamn och Mörbylånga.

35 Minska all brottslighet i samband med skolstarten i augusti 2008, med fokus på alkohol bland unga.

35.1 Problembeskrivning

Skolstarten på Öland har från tid till annan medfört att brottsligheten har ökat både vad avser brott mot person och angrepp på egendom. Dessa brott har till stor del utförts av ungdomar som både varit nya i kommunen men också av ungdomar som är uppväxta i kommunerna på Öland.

Brottsligheten har till stora delar utgångspunkt i den förändring som sker i ungdomars liv där byte av skola och stadium medför att skapande av nya konstellationer i olika delar leder till maktkamp, positioneringar och att visa att man kan och är något (Självhävdelse), vilket kan både innehålla destruktiva som konstruktiva handlingar.

Genom aktiva och riktade åtgärder från kommun, skolledningar, föreningslivet, fritidsgårdsverksamheten och polis skall de kreativa handlingarna stimuleras och minimera utrymmet för de destruktiva. Även tidsperioden före själva skolstarten är känslig och bör ägnas särskild uppmärksamhet för att motverka att oönskade handlingar.

35.2 Förslag till åtgärder i projektplanen

Projektgruppen har inte genomfört riktade eller planlagda åtgärder för att påverka situationen runt skolstarten.

Inga noterbara händelser har inträffat men den aktuella perioden kräver särskild bevakning och intresse från både kommun och polis för att motverka att oacceptabla kulturer startar upp eller att negativa tillåts leva kvar.

Inför skolstarten efter sommaren 2009 bör dock åtgärden med den öppna fritidsgården aktualiseras.

36 Minska all brottslighet på Öland under sommaren 2008.

36.1 Problembeskrivning

Under sommaren 2008 kommer drygt 1000 händelser att inträffa som medför att människor kommer att göra en polisanmälan. Händelserna kommer att till nästan 100 % vara brottsliga handlingar.

Handlingar som riktas mot en medmänniska i form av våld eller andra angrepp. Det är inte acceptabelt att detta händer någon gång och inte heller under människors semester.

Den stora problembilden kan sägas finnas från midsommarveckan fram till den 12 aug., veckan efter midsommar går frekvensen ned något men ökar igen då den stora semesterperioden inträder.

De fokusområden som anges i denna projektplan ska prioriteras inom angivna tidsperioder, vid sidan av dessa finns detta generella fokusområde för hela Öland och hela sommaren.

Den brottslighet som skall ägnas särskild uppmärksamhet ser ut enligt följande:

- Antalet rattfylleribrott skall öka i förhållande till sommaren 2007.
- Antalet narkotikabrott (brott mot narkotikastrafflagen) skall öka i förhållande till sommaren 2007.
- Antalet brott mot lokala ordningsstadgan skall öka under sommaren 2008.
- Antalet brott mot alkohollagstiftningen skall öka under sommaren 2008.

Dessa brottsområden kräver ett offensivt polisarbete, vilket till stora delar också medför att brottsförebyggande effekter kan uppstå genom att repressiva metoder används och upplevelsen av risken att upptäckas skall öka.

- Våldsbrotten ska påverkas under perioden och minska till antalet.
- Stöldbrotten ska påverkas under perioden och minska till antalet.
- Hot- och kränkingsbrotten ska påverkas i möjlig omfattning.

Brottsprioriteringar sker enligt angivna fokusområden, jämförandeperiod är motsvarande under 2007.

36.2 Utvärdering av åtgärdsförslagen i projektplanen

En stor del av de åtgärder som beskrivs på andra ställen i projektplanen är de som skall påverka helhetsbilden.

De genomförda åtgärderna har nått huvudmålet att minska den totala brottsligheten och öka den upplevda tryggheten. I vissa delar har projektet inte varit framgångsrikt då det gäller enstaka brott.

Stöldbrotten och skadegörelsebrotten visar på mycket kraftig minskning liksom brotten mot allmän verksamhet. En utförlig analys genomförs nedan.

36.3 Brottsutvecklingen på hela Öland sommaren 2008, i jämförelse med 2007, v 23-v33, Bilaga 13.

Analys och utvärderingen av brottsutvecklingen och om genomförda åtgärder haft effekt på det som avses är i allmänna ordalag till alla delar svår, men att visa att brotten minskar eller ökar i förhållande till motsvarande jämförelseperiod är lättare.

I bilaga redovisas den anmälda brottsligheten under vecka 23-33 åren 2007 i jämförelse med 2008, vilket är den frekventa sommarperioden. Under den redovisade perioden i diagrammet minskar brottsligheten 2008 alla veckor utom i två, vecka 28 och 33.

Vecka 28 genomfördes Ölands Rooth-festivalen, under den veckan anmäldes totalt närmare 100 brottsanmälningar på hela Öland, drygt 40 brottsanmälningar kan hänföras till festivalen.

Det finns skäl att i detta sammanhang ställa frågan om det är rimligt att offentliga tillställningar skall generera brottslighet på denna nivå, mera än hälften av dessa brott är brott mot narkotikastrafflagen, vilket i sig bör lyftas fram särskilt.

Under vecka 33 är den stora semesterperioden avslutad och den anmälda brottsligheten ligger lågt i förhållande till övriga sommaren, men en liten ökning noteras 2008.

Det beskrivna utfallet måste till alla delar anses mycket positivt och motivera, engagera och stimulera alla berörda att genomföra nya riktade samordnade åtgärder inför sommaren 2009. Fortfarande finns det ett stort antal åtgärder som kan leda till ytterligare positiva effekter under förutsättning att viljan finns och uppfattningen är att mera än 800 brott är för mycket.

Dessa 800 brott drabbar i allt väsentligt enskilda människor som blir brottsoffer under sin semester, vilket är ett givet incitament för att göra allt för att påverka den förväntade problembilden.

36.4 Brottsutvecklingen i Mörbylånga kommun, sommaren 2008 i jämförelse med 2007, vecka 23-33. Bilaga 14.

Brottsligheten i Mörbylånga kommun minskar alla veckor under jämförelseperioden och under midsommarveckan halveras den anmälda brottsligheten, vilket bör noteras som särskilt anmärkningsvärt.

Hur detta skall analyseras är svårt och kan i den positiva meningen dock hänföras till det arbete som riktats till campingägarna och campingplatserna genom ett strukturerat informationsflöde men också genom polisiära besök och nära samverkan.

Campingplatserna i Mörbylånga kommun är inte i någon del ungdomsinriktade vilket innebär att familjer har företräde och leder naturligt till en minskad risk för överkonsumtion av alkohol. Som tidigare angetts medför Ölandrooths-festivalen en belastning på det konventionella samhället och bör ifrågasättas utifrån den drogliberala synen hos besökarna.

Under 2008 har den anmälda brottsligheten minskat något men flera än 40 anmälningar har registretas, vilket är oacceptabelt ur flera perspektiv, inte minst ur perspektivet att unga människor får tillgång till narkotika och att det med naturlighet förekommer på denna tillställning. I den anmälda brottsligheten kan utläsas att flera unga människor upptäckts som drogpåverkade.

36.5 Brottslutvecklingen i Borgholms kommun, sommaren 2008 i jämförelse med 2007, vecka 23-33. Bilaga 15.

Den minskade anmälda brottsligheten framträder inte lika tydligt i Borgholms kommun, men den minskar i 6 veckor av 11 och ligger över i 4 veckor medan midsommarveckan är oförändrad.

De två veckor som Öland hade en kraftig polisiär förstärkning medförde att den anmälda brottsligheten ökade både vecka 28 och 29 i Borgholms kommun.

Slutsatsen och analysen av detta är att en polisiär ökad närvaro och tillgänglighet medför att flera anmälningar görs. I detta sammanhang bör det också pekas på att polisens egna initiativ medför ett ökat antal anmälningar, brott som normalt inte upptäcks annat än när polisen är tillgänglig och har möjlighet att ingripa på eget initiativ.

Denna verklighet belyser än mera behovet av den lokalt förankrade polisen med den lokala kändedomen och tillgängligheten. Projektgruppen vill med kraft peka på de behov som finns i lokalsamhället och som kräver en lokalt förankrad polis.

Midsommarveckan visar på en oförändrad anmäld brottslighet, vilket i sig kan betraktas som ett negativt utfall då det gäller detta fokusområde. Det går dock att tyda utfallet som positivt genom att ställa frågan "Hur skulle det sett ut om åtgärderna inte genomförts?".

Många personer med erfarenhet av midsommar i Köpingsvik pekar på att det är en plats där "människor super och slåss och att denna verklighet inte går att påverka".

Projektgruppen har dock den uppfattningen att den destruktiva miljön måste påverkas och att den kan påverkas om det finns en vilja hos sakägaren där brotten inträffar, uppfattningen är att den viljan saknas idag, i stället drivs verksamheten av att det skall tjänas så mycket pengar som möjligt. Detta synsätt påverkar direkt den miljö som genererar brottslighet negativt.

36.6 Analys av den totalt anmälda brottsligheten den 1 juni-31 aug. 2008 i jämförelse med 2007, på hela Öland. Bilaga 16-21.

Område	2007	2008	Utfall
Misshandelsbrotten	98	108	+ 10 %
Brotten mot frihet	48	51	+ 6,25 %
Sexualbrotten	9	13	+ 44,5 %
Stöldbrotten	502	408	-19 %
Bedrägeribrotten	19	15	-21 %
Skadegörelsebrotten	130	88	-32 %
Brott mot allmän verksamh.	15	10	-33 %
Narkotikabrotten	32	47	+ 47 %
Den totala brottsligh.	956	824	-14 %
Missh. Övriga länet	438	495	+ 13%
Skäligen misstänkta	163	180	+ 5 % i förh. T. anm.
Skäligen mt. kvinnor	22	24	13 % av alla

36.6.1 Misshandelsbrotten

Misshandelsbrotten ökar under perioden både antalsmässigt och procentuellt, ökningen kan dock sägas vara lägre än i övriga länet, vilket till viss del kan ha en bäring på de åtgärder som rent faktiskt genomförts.

Under 2007 bestod misshandelsbrotten av 10 % av den anmälda brottsligheten och 2008 13 % av den brottsligheten.

Misshandelsbrotten ökar både nationellt, regionalt och lokalt, vilket måste anses som ett mycket stort samhällsproblem och bör vara föremål för särskilda och riktade insatser, nationellt, regionalt och lokalt.

En stor anledning till det ökande antalet misshandelsbrott är den negativa atmosfär som utvecklas i de olika krogmiljöerna, där trivsel inte prioriteras före serveringen av mängden alkohol, vilket leder till mycket negativa effekter i form av allt för ofta förekommande våldsbrott både inne på restaurangen och utanför, framför allt i samband med stängningen av krogen.

Under midsommar minskade de anmälda misshandelsbrotten, vilket kan betraktas som positivt, men då misshandelsbrotten ökat totalt under sommaren har ett större antal brott inträffat under den övriga sommarperioden, vilket är noterbart.

Vad som kan konstateras är att ett antal gängbråk inträffat som var och ett medfört flera än två anmälningar och i något fall upp till 5 anmälningar. Med gängbråk avses i dessa fall att grupperingar av flera personer råkat i luven på varandra, det finns inte någon omständighet

som pekar på att det kan vara motsättningar för att man företräder en viss ideologi eller etnisk särskild bakgrund.

Utgångspunkter för att påverka den brottslighet som uppstår finns bara på lokalplanet då varierande omständigheter finns i våra kommuner. Det som sammanfaller i alla kommuner i hela Sverige är att en stor del av våldsbrotten inträffar i våra restauranger och i nöjeslivet och i anslutning till dessa lokaler.

Projektgruppens uppfattning är att polisen måste satsa större resurser på restaurangnäringen för och att effekter skall kunna uppnås. Vidare bör kraven som ställs analyseras närmare för att anpassas till den problemnivå som finns.

I vissa sammanhang används argumentet att en del restauranger har ett mycket stort antal besökare vilket kan förklara en del av problemen.

Projektgruppen gör den bedömningen och har den uppfattningen att oavsett antalet besökare skall inte ett enda brott behöva inträffa i miljöer där människor träffas för att roa sig, i vart fall skall detta synsätt genomsyra hela verksamheten, vilket skall leda till att verksamheten bedrivs i den anda alkohollagen ger uttryck för.

Projektgruppen gör vidare den bedömningen att restaurangnäringen inte tar ordning och nykterhet på utskänkingsstället tillräckligt seriöst och allvarligt varför det finns skäl att aktualisera frågan om indragna tillstånd till utskänkning.

Då det gäller misshandelsbrotten på Öland finns två platser som är mera utsatta än andra, Strand Hotell i Borgholm främst under söndagar och Grönhags camping under midsommar.

Under söndagar serveras alkohol till halva ordinarie priset på Strand hotell, vilket medför att gästerna är mera påverkade än vid andra tillfällen, detta genererar också att våldsbrott inträffar. Detta faktum är naturligtvis oacceptabelt ur ett samhällsperspektiv. Alla åtgärder som är möjliga att genomföra måste också genomföras för att motverka att tillfällen till våldsbrott skapas.

(Observera att projektgruppen inte har synpunkter på vilket pris som används vid serveringen, men om det kan fastställas att priset genererar brottslighet bör detta lyftas fram som en viktig faktor att beakta).

Med den kunskap som finns tyder det dock på att just priset är en central faktor som medför att människor blir mera onyktra än de annars skulle vara och brott uppstår av den anledningen, även stölder synes uppstå i denna context.

Det finns vidare skäl att beskriva hur den befintliga kulturen ser ut på främst söndagar, men förekommer även delvis andra dagar främst helger under sommaren.

Redan under tidig eftermiddag samlas ett stort antal människor i Socitysparken som är belägen vid hamnen i Borgholm, "alla" medför sin egen alkohol som förtärs på platsen (förbud råder enl. lokala ordn. föreskriften).

Det är i detta sammanhang rimligt att ställa frågan om den besökande till restaurangen är tillräckligt nykter för att komma in enligt vad som föreskrivs i lagstiftningen.

I samband med att man kommer till platsen löser man också entré till Strand hotell och får en stämpel, man har därmed garanterat att man kommer in på restaurangen om man inte är alldeles för onykter, uppfattningen är att allt för många onyktra släpps in.

36.7 Förslag

De åtgärder som genomförts inför och under sommaren 2008 har inte varit verkningsfulla, annat än i mycket begränsad omfattning på Strand hotell.

Problemen på Grönhags camping och Lundegårds camping i samband med midsommar har inte varit möjliga att påverka eller förändra trots de genomförda åtgärderna.

Omkring 10 % av den brottslighet som anmäls på Öland under sommaren kan hänföras till Strand hotell, den verkligheten är ur alla perspektiv anmärkningsvärd, vilket medför att ytterligare åtgärder måste genomföras inför 2009.

Projektgruppen upplever att allvaret i situationen inte alltid förstås eller att det saknas tillräcklig vilja att påverka situationen, inför 2008 fanns en uttalad förväntan om att den beskrivna stämpeln skulle tas bort vilket inte skedde. Förslag till åtgärder för Strand hotell inför sommaren 2009:

- Inför 2009 bör polisen genomföra kraftfulla insatser mot den alkoholförtäring som sker på offentlig plats och där förbud råder.
- En direktinformation lämnas till hotelledningen i syfte att skapa förståelse för problembilden och vidare att uppnå en samsyn runt problembilden.
- Ordningsvaktsrapporter skall lämnas varje dag till polisen för att en fortlöpande dialog skall kunna hållas levande med den ansvarige vid polisen.
- Ordningen och atmosfären inne på restaurangen skall förbättras genom en striktare hållning vad avser beteende hos gästerna men också genom en restriktivare alkoholservering.
- Den som är påverkad på ett tydligt sätt skall inte få tillträde till restaurangen och skall avisas omedelbart, kontrollen av boende på hotellet som för avsikt att besöka restaurangdelen skall också kontrolleras när det gäller nykterheten.
- Antalet ordningsvakter skall förstärkas kraftigt, därför att nuvarande numerär inte har kunnat klara sin arbetsuppgift på ett tillfredsställande sätt.

- För att få tillträde till restaurangen gäller samma regler för de som bor på hotellet, denna omständighet bör behandlas särskilt, i vissa fall råder oordning och grannar störs från hotelldelen.
- Polisen bör alltid ha en resurs avdelad för Grand hotell och centrala Borgholm varje söndag i första hand för att förebygga brott. (16.00 - 05.00, finns det tydliga behovet). Resursen bedöms till minst 4 polismän.

Förslagen för campingplatserna är redan framtagna tillsammans med camping Öland, trots detta kan ingen förbättring eller förändring ses på de campingar som pekats ut särskilt i samband med midsommar.

Att människor även i framtiden kommer att gästa Köpingsvik under midsommarhelgen står utom allt tvivel, den ambitionen som projektet hade fick inte tillräckligt genomslag för att påverka den totala problembilden.

En anledning till detta var oviljan/oförmågan hos polisen att väva in projektet i den ordinarie planeringen både inför sommaren och inför midsommar varför det taktiska polisarbetet inte förändrades i någon del.

Förslagen inför midsommar 2009:

- Alla campingar genomför en positiv marknadsförning på hemsidan både genom att informera om ordningsregler men också att redogöra för vilka krav som ställs på besökaren.
- Alla campingar förstärker sina resurser i syfte att motverka våld och andra störningar, inte minst skadegörelse mot den egna anläggningen.
- Ordningskrav ställs på gästen då denne anländer till campingen för att störande gäster skall kunna avvisas från campingen.
- Campingarna tar emot gäster då de anländer till campingen oavsett när de kommer för att motverka vildcamping och andra oönskade konsekvenser t.ex. nedskräpning och föroreningar.
- Polisen ändrar sin taktik och fördelar ansvaret för övervakningen till följande områden:
 - Köpingbadens camping
 - Grönhags camping
 - Gröndals camping

- Lundegårds camping
- Centrala Köpingsvik
- Stranden i Köpingsvik
- En rörlig resurs

Varje område som angetts ovan erhåller sin egen polis som får ansvaret att bevaka sin camping, det innebär att resursen blir olika stor på respektive camping i förhållande till den kända problembilden sedan tidigare.

En del av polisresursen bör därför vara på plats i ett tidigt skede under torsdagen och "ta emot" gästerna på respektive camping för att därigenom skapa någon form av kontakt. På varje camping skall sedan den resursen verka under hela helgen.

Den totala tiden sträcker sig från ca 14.00 på torsdagen till ca 05.00 på söndagen. Arbetstiden varierar då behovet också växlar över dygnet. Den totala resurstiden för varje individ hamnar på ca 30 timmar.

36.7.1 Brotten mot frid och frihet

Denna brottskategori visar en svag uppgång men har inte studerats eller analyserats särskilt, en del av brotten kan hänföras till olaga hot i samband med annan brottslighet, t.ex. misshandel.

36.7.2 Sexualbrotten

Sexualbrotten visar en kraftig uppgång och i flera fall kan brotten hänföras till alltför kraftig alkoholpåverkan hos offer och gärningsmän något undantag kan finnas.

Brotten har inträffat i miljöer där även andra brott inträffar, i samband med midsommar anmäldes flera brott än det tidigare gjort. I detta sammanhang finns tecken på att det funnits en grupp män som begått i vart fall minst två av dessa brott på olika ställen i Borgholms kommun.

Det totala antalet anmälda brott har ökat från 9 till 13 under hela sommaren, vilket är en ökning på 44,5 %. Flera förklaringsmodeller kan användas, den enklaste, naturligaste och mest sannolika är att unga människor dricker större mängder alkohol idag än tidigare och förlorar därmed också omdömet i större omfattning.

Detta medför att man utsätts för och själv gör handlingar som man annars aldrig skulle ha gjort. Denna verklighet gäller med största sannolikhet i den aktuella contexten, och brottsligheten i sig är mycket svår att påverka med förebyggande åtgärder.

36.8 Förslag

Genom kraftfulla informationsinsatser inför midsommar och sommarperioden i övrigt bör området belysas som en riskfaktor för främst flickor i övre tonåren och upp mot 25-

årsåldern. Det är viktigt att beskriva i vilka miljöer som risken ökar och hur man kan bete sig för att minska risken.

Det är i detta sammanhang angeläget att peka på alkoholens betydelse för uppkomsten av dessa brott. Midsommar är den största riskhelgen, där campingarna i Köpingsvik framträder som riskområde, vilket är angeläget att tala om i t.ex. annonskampanjer.

36.8.1 Stöldbrotten

Stöldbrotten visar en mycket kraftig nedgång i den anmälda brottsligheten vilket med stor sannolikhet kan knytas till det fokuserade arbetet med att öka den situationella preventionen och tänkandet hos sakägare av olika karaktär.

2007 anmäldes 502 brott och 2008 408, vilket motsvarar en minskning med 19 %.

De genomförda åtgärderna presenteras och analyseras under varje fokusområde, ett av de viktigaste målen med projektet var att påverka den stora gruppen brott, stöldbrotten, och bara i den delen kan projektet sägas vara framgångsrikt.

36.9 Förslag

Utbildnings- och informationsinsatser genomförs i syfte att förebygga stöldbrotten, insatsen riktas till företagare av olika slag. I övrigt kan direkta informationsinsatser genomföras till turisterna i större omfattning med t.ex. informationsinsatser i den offentliga miljön.

36.9.1 Bedrägeribrotten

Denna brottskategori visar en nedgång på 21 %, men i förhållande till låga anmälningstal, i vissa avseenden hade man i en prognos kunna förvänta sig en uppgång i denna del med tanke på att det inom vissa näringar finns en för låg kontroll och för hög godtrogenhet, men detta har i vart fall inte visat sig i årets utfall.

36.10 Förslag

Inför 2009 bör en utbildning genomföras för intresserade företagare på hela Öland, utbildningen bör genomföras i Färjestaden, Borgholm och Löttorp. Och rikta sig mot flera brottstyper än just bedrägeribrotten.

36.10.1 Skadegörelsebrotten

Denna brottskategori visar också på höga anmälningstal i jämförelse med övriga brott, och utfallet för 2008 visar på en minskning på 32 %, vilket också måste betraktas som framgångsrikt.

2007 anmäldes 130 brott och 2008 88, en minskning med 42 brott.

Dessa brott kan också sägas kunna påverkas med riktade åtgärder och information, vilket skett inom projektramen, likväl har stora informations- och diskussionsinsatser genomförts med inriktning mot att "broken windows" syndromet inte uppstår. Stor möda har också

riktats mot just nedskräpning för att alla papperskorgar alltid skall rymma det som vill slängas.

Vägverket har arbetat mycket framgångsrikt med att hålla Ölands alla rastplatser i ett mycket fint skick och inte vid något enda tillfälle har papperskorgar varit överfulla, den verkligheten har med stor sannolikhet haft en betydligt större effekt än vad som kan utläsas i smalt perspektiv.

Projektgruppen vill framföra ett mycket stort tack till Vägverket för det mycket fina arbetet med rastplatserna vilket med största sannolikhet också lett till en mycket positiv upplevelse av Ölands- semestern för turisterna.

36.11 Förslag

Dessa brott visar en mycket positiv utveckling vilket är glädjande, det är dock viktigt att fortsättningsvis arbeta med området för att förhindra en uppgång under 2009.

Flera förbättringar kan genomföras i den offentliga miljön, t.ex. städpatruller som jobbar stora delar av dygnet, vilket motverkar risken för både nedskräpning och skadegörelse.

Dessutom bör kommunen ha en beredskap för att det som går sönder i den offentliga miljön omedelbart ska kunna lagas. T.ex. ett påbackat avbärräcke på en parkering bör kunna lagas omedelbart och telefonnummer till den som har ansvaret skall vara offentligt och finnas hos polisen och andra aktörer.

36.12 Brotten mot det offentliga

Inom denna brottskategori ryms hot mot tjänsteman, våldsamt motstånd och våld mot tjänstemän, de anmälda brotten visar en kraftig minskning, vilket i sig är positivt. Förklaringsmodellen till detta utfall kan vara flera, den mest positiva är att brottsligheten verkligen har minskat därför att tjänstemännen arbetar på ett sätt som medför att konfrontationer minskar i förhållande till ett ingripande.

Även ordningsvakter omfattas av denna lagstiftning liksom kommunens tjänstemän, i den negativa analysen kan flera omständigheter lyftas fram som kan ha betydelse. En omständighet är att man både som polis och ordningsvakt avstår från att anmäla.

Den omständigheten är med stor sannolikhet mera vanlig bland ordningsvakter än poliser, vidare kan man som ordningsvakt avstå därför att den restaurang man arbetar på kan framstå i dålig dager i förhållande till det som beskrivits ovan.

En annan omständighet som med säkerhet har förekommit är att upplevelsen att tillgången på polis varit dålig och tillgängligheten liten vilket medfört att man avstått från att anmäla av det skälet.

36.13 Förslag

Kommunikationen mellan ordningsvakter och poliser bör förbättras inför sommaren 2009, polisen bör genomföra informations- och utbildningar för alla ordningsvakter som skall jobba på Öland under sommaren 2009, förslaget är en utbildningsdag för alla. Oaktat att entrévärdar inte ryms inom detta område kan en utbildningsinsats för dessa också aktualiseras från polisens sida.

36.14 Narkotikabrotten

Denna brottskategori styrs till sin helhet av polisens initiativ och kan sägas vara oupptäckta om inte polisen agerar, då sannolikheten att den drogpåverkade själv anmäler sig är obefintlig.

I samband med Ölandroots-festivalen upptäcktes omkring 25 narkotikabrott de flesta för eget bruk och påverkan, enstaka undantag fanns där både införsel och försäljning var aktuellt.

36.15 Förslag

Arbetet med att förebygga och upptäcka narkotikabrott bör bli mera framträdande inom polisens sommarverksamhet på Öland, med stor sannolikhet förekommer en omfattande hantering av narkotika, både under midsommarhelgen och under övriga sommaren.

Inför sommaren 2009 bör de poliser som skall tjänstgöra på Öland erhålla kompletterande utbildning både vad avser spaning i olika delar och kunskapen om de metoder som används vid bedömningen av tydliga tecken utbildningen skall leda till att flera upptäcks men också för oskyldiga inte skall bli föremål för åtgärder från polisen.

En underrättelseinhämtning bör också genomföras för att förbättra bilden och kunskapen om problemet. Kunskapen om langarrörelser måste öka för att tidigt få information om personer som tillhandahåller narkotika.

36.16 Skäligen misstänkta

Antalet skäligen misstänkta totalt sett har ökat både antalsmässigt och procentuellt vilket också visar på ett offensivt polisarbete men också att gärningsmän kunnat pekats ut i samband med brottsanmälningstillfället.

Den analysen kan också göras att polisen tillgänglighet varit större och att ingripanden har kunnat genomföras i nära anslutning till att brottet inträffat, vilket inneburit att gärningsmannen funnits i närheten.

Flera metoder för att öka tillgängligheten var planerade men hindrades att genomföras, vilket i sig kan sägas medföra att det operativa arbetet försvåras då polisen inte är tillgänglig tillräckligt snabbt i förhållande till brottstillfället.

En central fråga för att polisarbetet skall kunna fungera är att så många skäligen misstänkta som möjligt skall registreras i ett tidigt skede i utredningen, vilket ökar sannolikheten att någon också döms för brottet.

36.17 Ekonomisk brottslighet

Projektet vill peka på ett område som inte varit föremål för särskilda åtgärder varken i detta projekt eller genom riktade åtgärder tidigare. Ekonomisk brottslighet har med stor sannolikhet en stor omfattning på Öland under sommaren och bör uppmärksammas särskilt i framtiden.

Projektgruppen vill peka på fyra områden där ekonomisk brottslig kan förekomma.

För det första etableras under sommaren ett stort antal företag som på olika sätt saknar förankring inom tillståndsfären, vilket innebär att de på olika sätt kan bedriva sin verksamhet helt utan insyn, kontroll och beskattning.

För det andra finns ett stort antal företag som bedriver sin verksamhet enbart sommartid och på olika sätt i sin helhet hanterar kontanter.

För det tredje finns företag som bedriver till synes laglig verksamhet, men som på olika sätt i verksamheten genomför manipuleringar för att komma undan beskattning.

För det fjärde finns det typer av verksamheter som är svårkontrollerade utifrån karaktären på verksamheten vilket underlättar möjligheten att agera på ett sätt som medför att kontanter undanhålls beskattning.

Projektet lyfter fram detta för att peka på att projektet inte varit heltäckande och inte heller riktat mot specifika specialområden, men vi har dock ambitionen att peka på att det kan finnas ett behov att göra insatser på detta område inför framtiden.

Det finns heller ingen vilja att rikta det gjorda konstaterandet mot någon särskild bransch utan skall ses som ett allmänt observandum.

Projektet beräknar den totala dagliga omsättningen av pengar under semesterperioden till ca 100 000 000 sek. 200 000 personer förbrukar 500 kronor var, vilket beskrivs som ett tydligt incitament för att den ovanstående beskrivningen kan vara korrekt.

37 Minska all brottslighet på restaurangerna i Borgholm och övriga Öland under sommaren 2008.

37.1 Problembeskrivning

Öland är tillsammans med flera andra sommarparadis också en plats för nöjesliv. Detta medför att det finns ett stort antal restauranger som tillsammans med sin alkoholservering bedriver dans vissa veckodagar. En del brottshändelser inträffar på dessa restauranger. Flera

av dessa restauranger kan sägas ligga utanför de större orterna, dessa har också problem om än i betydligt mindre omfattning.

Polismyndigheten gör också den bedömningen att ett stort antal rattfylleribrott inträffar vid färd från de restauranger som ligger avskilt.

37.1.1 Förslag till åtgärder i projektplanen

Vissa restauranger i centrala Borgholm skall ägnas särskild uppmärksamhet, och ett nära samarbete skall inledas för att motverka att ordningsstörningar uppstår.

37.1.2 Utvärdering av genomförda åtgärder

Det nöjesliv och restaurangverksamhet som bedrivs på Öland genererar ett stort antal besökare, de som driver restaurangerna kan sägas ha olika inriktningar med sin verksamhet vilket leder till olika belastningar för de myndigheter som skall övervaka verksamheten.

Någon restaurang har bedrivit dans utan tillstånd och tips har funnits om annan oseriös och straffbar verksamhet knuten till restaurangen.

Denna fokusering var i första hand riktad till restaurangverksamheten i Borgholm men under sommaren konstaterades att inför nästa år måste också åtgärder genomföras i Byxelkrok för att stödja den verksamheten och motverka att brott uppstår.

37.2 Slutsatser och förslag

Restaurangnäringen bör vara föremål för en ökande kontroll från flera myndigheter som berör deras verksamhetsområde. Denna näringsgren genererar brottslighet som måste påverkas inför 2009 som tidigare beskrivits är detta en angelägen och framträdande fråga inför nästa sommar.

38 Särskild brottslighet

Det finns som avslutning skäl att peka på en företeelse som genererar polisen arbete och ett inte obetydligt antal brott anmäls varje år. Vad som avses är de händelser som inträffar mellan grannar som av olika anledningar inte odlar grannsämjan utan snarare osämjan.

Under sommaren 2008 har ca 20 brottsanmälningar gjorts alla kan sägas röra storleken på sin egen tomt, användande av servitut och olika beteenden som grannarna gör mot varandra, en del av dessa anmälningar medför också motanmälningar. De allra flesta ärendena berör sommargäster men även fast boende förekommer.

Flera av de händelser som beskrivs i anmälningarna är hot av olika slag, ofredanden och skadegörelser, det stora flertalet har karaktär av ringa brottslighet och skulle kunna läggas ned under förutsättning att de inblandade var beredda att gräva ned stridsyxan. I nuläget finns ett sådant fall.

38.1 Förslag till åtgärder

En kommunal och polisiär samverkansgrupp bör bildas i syfte att utveckla begreppet medling för att skapa enighet mellan de beskrivna kontrahenterna. Även kommunens verksamhet påverkas av dessa granträtor varför en gemensam medlingsverksamhet borde skapas.

Granträtorerna medför dessutom med stor säkerhet att semesterperioden störs i stor omfattning. Varför goda förutsättningar att lösa dessa konflikter borde finnas.

39 Bilagor

1. Informationen på kommunens hemsida.
2. Arbetsordning för Lokala brottsförebyggande rådet i Borgholms kommun, beslut.
3. Polisens resursbeslut för sommaren på Öland.

4. Ett medborgerligt engagemang på Öland under sommaren 2008.
5. Handlingsplan för Camping Öland.
6. Länsförsäkringars vykort.
7. Varning för tälttjuvar exempel på egna åtgärder från campingägaren vid Gröndals camping.
8. Fem olika vykort med brottsförebyggande budskap.
9. Skrivelse till kommunen om ett ökat antal toaletter och papperskorgar i centrala Borgholm.
10. Skrivelse till kommunen om kommunvärdar.
11. Program för den genomförda sommaraktiviteten efter skolvslutningen på fritidsgården Krongården i Borgholm.
12. Skrivelse till kommunen angående belysning av strandpromenaden i Köpingsvik.
13. Brottsutvecklingen under sommaren 2005-2008, V 23 – V 33, hela Öland.
14. Brottsutvecklingen under sommaren i Mörbylånga kommun, v 23 – v 33.
15. Brottsutvecklingen under sommaren, V 23 – V 33, Borgholms kommun.
16. Brottsutvecklingen under sommaren 1 juni- 31 aug på hela Öland.
17. Brottsutvecklingen under sommaren i Borgholms kommun.
18. Utvecklingen av våldsbrotten i Borgholms kommun under sommaren 2005-2008.
19. Utvecklingen av bilbrotten i Borgholms kommun under sommaren 2005-2008.
20. Utvecklingen av skadegörelsebrotten i Borgholms kommun under sommaren 2005-2008.
21. Utvecklingen av stöldbrotten i Borgholms kommun under sommaren 2005-2008.

40 Referenslitteratur

Arbetsgruppens protokoll.

Arbetsgruppens interna och externa mailkontakter.

Upprättade handlingar i övrigt.

BRÅ:s idéskrifter nr 1-16.

Justitieminister Laila Freivalds DN-debatt artikel den 13 aug. 1999.

Projektplan, samverkan mellan polis och kommun. RPS.

Ordningsföreskrifter för Borgholms kommun.

Synligare polis, RPS 080530.

”Ansvarsfull alkoholserving”, Statens folkhälsoinstitut.

Polismyndighetens planeringsföreskrifter för veckorna 26-37, 2008.

Checklista för polisens krogkontroll tillsyn.

Rädda barnens tidning ”barn”, nr 2 08.

Säkerhetsbranschens tidning ”s.o.s”, nr 4 2008.

Problemorienterat polisarbete, Marie Torstensson.

Alkohol- och narkotikaförebyggande arbete i Kalmar län 2008.

Ekobrottsmyndighetens informationsbroschyrer, bl.a. att ”jobba svart”.

Säker i sommar, Räddningsverkets informationskampanj, fredagen den 13 juni.

